

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 21. (81.) ÉVF. • 3. SZÁM. • 2011. MÁRCIUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Dicsőség és szenvedés

Március idusa másfél évszázada a magyar szabadság szimbóluma. De hajlamosak vagyunk megfélekezni arról, mennyi tragédia, megaláztatás követte a dicső márciust. Bár a forradalom és szabadságharc a nemzeti öntudatra ébredés csúcspontja volt, az öröm mulandóságára is kiváló például szolgál. Már '48 közvetlen utóélete is megmutatta ezt. Lapszámunk címlap-képe a pesti Újvásár teret mutatja. 1848 őszétől a honvédek ostrom alá vették Budát. Hentzi császári tábornok, a budai vár védelmezője viszont

az ostromlókat megfélemlítendő a békés Pestet bombázta éjszaka. Ekként – és sok más alkalommal – fonódott össze a magasztosság a bánattal, a dicsőség a terrorral, a büszkeség a félelemmel.

Lapszámunkban megemlékezünk a száz éve született Mikó Imréről, az egyház szépmelékű főgondnokáról is. A hiterősítő imahetek „tárgykörében” Szovátáról és Magyarorszátról olvashatunk. Márciusi és áprilisi számunkban élménybeszámolót kínálunk egy izraeli/palesztinai turistaútról-zarándoklatról.

A tartalomból:

2 *Mi se engedjünk a '48-ból!*

Száz esztendeje született

3 *Mikó Imre*

Beszélgetés

Gazdag Ildikóval és

7 *Gazdag Gézával*

11 *Hiterősítés*

15 *Szentföldi élmények*

„Bővelkedni fognak még városaim minden jóban.” (Zak 1,17b)

Az egyház hírei

Az Erdélyi Unitárius Egyház 2011-ben is csatlakozott a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa által meghirdetett egyetemes imahéthez. Idén a világ keresztényeihez Jeruzsálemből érkezik az egyházra való felhívás.

A hiterősítő istentiszteletek megtartása ebben az évben is kötelező minden unitárius egyházközségben. A hiterősítő imahetet legkésőbb húsvét nagyhetéig minden egyházközségben megszervezik. Több egyházközségben február folyamán már lezajlott az imahét, meghívottakkal, kiegészítő előadásokkal.

Február 4–5-én „csendesnapokat” tartottak a PTI Unitárius Karának hallgatói és oktatói. A vizsgaidőszak utáni egyhetes szünetet követő időszak a következő félévre való felkészülést jelenti. A csendesnapok keretében az Unitárius Karon meghívottként előadást tartott Koppándi-Benczédi Zoltán lupényi lelkész a szórványélet sajátosságairól, Asztalos Klára, az Unitárius Nők Országos Szövetségének elnöke a nőszövetség egyházban betöltött szerepéről, András György nyugalmazott lelkészt, volt közigazgatási előadótanácsost pedig életútjáról faggatták a teológiai hallgatók. A csendesnapokat bibliaórák, közös ebéd és vacsora, valamint egy kirándulás egészítette ki.

Január 25-én és február 8–9-én egyházunk egy küldöttsége Bukarestben járt, ahol többek közt Markó Bélával, az RMDSZ elnökével, Fűzes Oszkárral, Magyarország bukaresti nagyköveteivel és Adrian Lemeni vallásügyi államtitkárral találkozott. A küldöttség tagjai a január végi út során egy lehetséges ingatlan birtokba vétele felől érdeklődtek, és a bukaresti szórványegyházközség tagjaival a gyülekezet megerősítésének módjairól is beszélgettek. Az egyházi küldöttségben részt vettek: Bálint Benczédi Ferenc püspök, Csáka József főgondnok, Gyerő Dávid közigazgatási előadótanácsos, Dác Tibor gazdasági és Furu Xénia építészeti tanácsadó.

Február 11-én Nagyszébenben tanácskozására került sor a történelmi egyházak részvételével. Ennek témája az egyházi irattárak visszaszolgáltatása volt. A megbeszélésen az Erdélyi Unitárius Egyház részéről jelen volt Bálint Benczédi Ferenc püspök és Molnár B. Lehel levéltáros.

A gondnok-presbiteri értekezletek az idén az alábbiak szerint zajlottak: a kolozs-tordai egyházközségben: február 11-én, a kolozsvár-belvárosi egyházközségben; a marosi egyházközségben: február 12-én, a Marosvásárhely-kövesdombi egyházközségben; a küllői egyházközségben: február 18-án, Désfalván; a háromszék-felsőfehéri egyházközségben: február 19-én, Brassóban; a székelykeresztúri egyházközségben: február 25-én, Székelykeresztúron; a székelyudvarhelyi egyházközségben: február 26-án, Homoródújfaluban.

Az értekezletek első fő témájának címe *Épület-karbantartási alapelvek*, előadója Furu Árpád műemlékvédelmi szakmérnök. Az értekezletek második részében előterjesztették a véglegesítés folyamatában levő új lelkészi munkaszerződés szövegét.

Február 15-én Kolozsváron megtartotta alakuló ülését az egyházi alaptörvény módosítását előkészítő bizottság. A bizottsági munkában részt vesznek a Magyarországi Unitárius Egyház küldöttei is. Az ülés tárgysorozatán a bizottsági tennivalók általános körvonalazása és az új egyházi alaptörvény szerkezeti felépítésének felvázolása szerepelt. A bizottság tagjai a következők. Bálint Benczédi Ferenc, Máthé Dénes, Kovács István, Nagy Zsigmond, Kovács Sándor, Székely Kinga Réka, Farkas Emőd, Sándor Szilárd, Fülöp Dezső Alpár, id. Szombatfalvi József, Simó Sándor, Máthé Sándor, Bálint Róbert, Boros János, Demeter Sándor, Gyerő Dávid, Szabó László és a Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának három küldötte.

A Magyarországi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa február 26-

ára jelölte ki a „trianoni” Magyarországi Unitárius Egyház utolsó zsinati ülésének idejét. A Budapesten, a Nagy Ignác utcai egyházközségi tanácstermében tartott ülés tárgysorozatából kiemelkedik a Magyar Unitárius Egyház egysége helyreállításának kimondása az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház között megkötött Egyezmény alapján, valamint az átmeneti időszakra módosított Alaptörvény-tervezet megvitatása és elfogadása. A zsinat ugyanakkor határozatot hozott a MUE korábban megválasztott tisztségviselői megbízatásának meghosszabbításáról is, az átmeneti időszakra való hatállyal.

Március 18-án énekvezér-továbbképző tanfolyamra kerül sor Marosvásárhelyen, a Bolyai téri unitárius egyházközség tanácstermében. A továbbképző délután 15 órakor kezdődik, és másnap délután 15 órakor ér véget. Az énekvezér-továbbképzőn tárgyalásra kerülő témák a következők: orgonaismeret, orgona-karbantartás, koráljáték, elő- és utójátékok, karvezetés, énektanulás és énektanítás, passióéneklés. A tanfolyam szakmai vezetése szakemberek által történik. A továbbképzőn való részvétel kötelező jellegű minden egyházi alkalmazásban levő énekvezérnek. A tanfolyam ideje alatt a szállás és étkezés költségeit az egyház központi költségvetéséből fedezi.

Nagyajta idén ünnepli első írásos említésének 800. évfordulóját. Az unitárius templom szószéke, amely Erdélyben egyedülálló darab, idén lesz háromszáz éves. Ezenkívül kétszáz éve született a falu híres szülőtte, a székely népköltészet kiváló gyűjtője, Kriza János költő, nyelvész, unitárius püspök, akinek emléke előtt szintén rendezvényekkel tisztelegnek – akárcsak a Gazdag Miklós Polgári Daloskör százharminc éves fennállása kapcsán. Kiállítás nyílik a nagyajtai születésű, kétszeres Kossuth-díjas színművész, Bihari József tárgyiból is, akinek nevét idén felveszi a helyi művelődési ház.

Március

Szombatfalvi József

Milyen kedvesen cseng-csendül a szó ajkunkon, ha kimondjuk, s nem halkuló, sőt erősödő visszhangként zeng mindennap lelkünkben.

Tavasz jön, tavasz van.

Nagyon vártuk, hogy olvadjon a hó – s „ezüstcsengőket csengve, görgetve zuhanjon le a hegyekről a télnek vére.”

Vártuk a tavaszi kéklő eget, az első virágot, madárdalt, a pattanó rügyet, a föld tavaszi illatát, a kikelő magot – s valahol élt, éltettük magunkban is a reménységet: hátha kikel bennünk is az élet, a megújuló élet, az életkedv magja.

Kitártuk otthonunk ablakát – tagadhatatlan: a lelkünk ablakát is –, hadd térjen be a fényözön, ragyogja be a napsugár az otthont, az udvart, a kertet, és emelje fel fejét a betegágyról a szenvedő, menjen elébe az idős ember, s lássa meg az éltető, megújító csodát – a Teáltalad teremtett csodát, Uram!

Mennyi fény, mennyi szín, mennyi illat – mennyi Tőled jövő áldás, amit egy boldog, lelket szellőztető, felszabadító sóhajban köszönök, Uram.

Március.

Jó együtt haladni, együtt élni a fényvel, és míg ezt tesszük, élénk toppan március idusa, és ünnep lesz, régi és új eszmék ünnepe. Talán az eszme nem változott: szabadság, egyenlőség, testvériség – de az ünnep már nem a régi. Valamikor a nemzetté válás egységét jelentette, a harc, a küzdelem egységét. Akkor is, amikor *lelkünkben*, és nem csupán ruhánkban hordtuk a kokárdát, vagy titokban vettük elő legalább egy napra a háromszínű szalagot a Szentírásból vagy kasztenfiókból. Akkor is, amikor tömegesen vonultunk – lóháton, szekerekkel, gyalog – lelkesen, a szabadság eszményétől áthatva, megittasulva. Egy céllal, egy akarattal.

Te hoztad el, Uram, azt is, azokat

a márciusokat. Te töltöttél el Lelked erejével, hogy végre ne féljünk – ne féljünk beszélni, szavalni, ünnepelni. Akkor tudtuk, éreztük: „ahol az Úr lelke, ott a szabadság”, hogy aztán mindez elhalkuljon, elfásuljon, kiégyen belőlünk, mert sikerült elhalkítani, elfásítani, kiégetni – *engedtük*. Engedtük, hogy ne róla, a szabadságról, ne róluk, a hősokról szóljon az ünnep üzenete, hanem hatalomra vágyó, megosztó, megbotránkoztató emberek szócsatáiról. Rájuk hallgattunk, amikor már szabadságunk volt, pedig Rád kellett volna figyelni, Uram, Lelked erejére, sugallatára. És arra, amit mind a mai napig nem feledtünk, nem feledünk, hogy „talpra magyar, hí a haza”, hogy „Kossuth Lajos azt üzenté.” Nem feledjük, mert lelkünk Lelkeddal összeért, Uram,

Ezért meri leírni és elvárni, tőlünk is, a mindenkori magyar embertől: „Csak nagy munkáért jár ez a dicsőség! / Akit nem égő honfírzselem / És tiszta szándék vezetett ide, / Kit a hiúság, vagy silány önérdék / Csábit e helyre, az szentségtelen / Lábbal ne lépjen e szentelt küszöbre.”

A felelősség, akárhol éljen is a magyar, egy és oszthatatlan. A szabadság is az, és „aki belenéz a szabadság tökéletes törvényébe, boldog lesz az ő cselekedetében.” (Jk 1,25)

És ünnepelve, ünnep teltével – milyen csodálatos! – felmérheted cselekvő életed milyenségét, hogyan és miképpen hordozod a felelősséget, hogyan és miképpen élsz szabadsággal!

Hogyan mérheted fel? – Erről szólók a továbbiakban.

„Ahol az Úr lelke, ott a szabadság.”

(2Kor 3,17)

s „ahol a Te lelked, ott a szabadság.” Nem feledjük, mert 1848 a magyarság történetének legszentebb öröksége, amelyet mindenütt éltetnek, mint ahogy Petőfi neve is mindenütt él, ahol a keblekben még magyar szív dobog. Mert ezt a nevet s a verseket, az anyánkról vagy a szerelemről, szabadságról szólókat megtanultuk és éltetjük. Petőfihez való viszonyunk mindig, ma is, önismeretünk tükre. Szabadságszeretetére, a nemzetéhez való ragaszkodására, meghozott áldozatára tekintve – megismerhetjük önmagunkat. Kik vagyunk, hová tartozunk, mi és mennyit ér nekünk?! Eszerint ünnepelünk, vagy *nem* ünnepelünk, eszerint nézhetünk Petőfi tükrébe: milyenek és kik vagyunk?

Petőfi szabadsághoz, nemzetéhez való hűség „cselekvő hazafiság”.

Március.

Ünnep teltével továbblépünk, haladunk az egyre szebb, kiteljesedő tavaszban.

Ünnepből jöve ünnep felé haladunk. A régi rend, a megszokott rend figyelmeztet, megállásra, önmagunkba fordulásra, elmélyülésre készlet – böjt van.

A fény marad, a fény növekszik. A böjt is fény, hogy kivezessen gyarlóságból, bűnből, életünk sötétségeiből.

„Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, mely Isten szájából származik.” (Mt 4,4)

A böjti fény láthatóvá teszi az utat a lelked, a szellemed megtisztulására, valami csodás világba, egy más szférába való felemelkedésre, ünnepből ünnepbe való megérkezésre. Oda, ahol elcsitul, elhalkul a léleknek, a ➔

→ szellemnek önmaga felé forduló vágya. Oda, ahol a Te Lelkednek községében érezheti magát. Oda, ahol „a szabadság tökéletes törvénye” működik, s a lélek igazi böjtjével megszabadulhatsz minden földi nyűgtől. Oda, ahol a te böjtöd – szabadságod-

ból adódóan – nem önmagadba forduló lesz, nem önző vágyaid kielégítésére irányul, hanem a *másik emberért*, a *közösségéért*, a *nemzetéért* vállalt áldozat megnyilvánulása lesz.

Ilyen volt a Jézus böjtje. De ilyen volt a Petőfié is; és ilyen lehet a tiéd is.

Március. – Kedvesen csendül ajkunkon a szó. Vágyak ébrednek bennünk, s a növekvő fénnel együtt növekszenek. Tartalmas, áldozatos életéről szóló vágyak, melyek szabadságunk által kiteljesedhetnek.

Éltetnek és megtartanak.

Mi se engedjük a '48-ból!

Gálfalvi Gábor

Március 15-e minden magyar számára a szabadság és a hazaszeretet ünnepe. Vajon milyen lehetett az a 163 évvel ezelőtti márciusi nap, és vajon mit gondolhattak, hogyan érezhették magukat akkoriban az emberek? Boldogok voltak-e vagy elégedetlenek? Beletörődöttek voltak-e vagy telve voltak vágyakozással? Kedvetlenek vagy fásultak voltak-e vagy a remény szikrájára vártak?

Bárhogyan volt is, 1848. március 15-e valamitől mégis egyik legfényesebb napja lett történelmünknek. A legfénylőbb, pedig valójában szeles, esős és barátságatlan nap volt. Az egyik legfénylőbb nap lett, pedig Pest és Buda polgárai – akárcsak az akkori Magyarország városainak és falvainak népe – aligha ébredtek úgy március 15-ére, hogy ez lehet az a nap! A történelmi nap, a magyar szabadságé, amelyet, míg csak lesz magyar ember a világon, mindig és mindenütt ünnepelni fognak.

1848-ban az ország nehéz helyzete, az igazságtalanságok és – sajnos – a *maihoz hasonlítható* égbe kiáltó társadalmi különbségek, a hatalom packázása és érzéketlensége az emberek gondoljait iránt, nyilván, mind nyomasztotta a magyar embereket. Éppen ezért volt elég néhány szó, néhány egyenes mondat, amely akkor 12 pontban öltött testet, hogy a nemzet felemelje fejét, felébredjen a nyomasztó tetszhalálból, és visszhangozni tudja Petőfi szavait: „A magyarok istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!” A nemzet felismerte, hogy így tovább nem mehetnek a dolgok. Ha nem így lett volna, ha nem egy egész nép közös óhajlásának, szabadságvágyának, felemelkedni-akarásának

adott volna formát március idusának 12 pontja, akkor a pesti vér nélküli forradalom nem terjedt volna szét futótűzként az országban.

Azokban a feledhetetlen napokban egymásra talált a falvak és városok népe, egyet akart a városi inaslegény, a falusi jobbágy meg a szabad földműves, a pap meg a tanító. Egyet kívántak az országban élő svábok, románok, tótok, kezét nyújtottak egymásnak a nemesek, a polgárok és a jogfosztottak tömegei.

Ha mélyebben elemezzük mai életünket, sajnálattal állapíthatjuk meg, hogy ma újra más szelek fújnak, mint amiért 1848-ban harcra keltek. Nincs biztonságérzete az embereknek, a munkavállalóknak, a munkaadóknak, de a gazdák sem érzik létbiztonságban magukat, nem látják jövőt maguk előtt. A kérdés csak az: meddig mehetnek így a dolgok?

A 21. században eljött a legnehezebb korszak, amiért hőseink még az életüket adták: mi magunk vagyunk felelősek a sorsunkért. A mi felelőségünk, hogy mivé leszünk, mivé alakítjuk hazánkat, szűkebb és tágabb közösségünket. Jusson eszünkbe néhány percre az is, vajon 163 esztendő múlva mi áll majd rólunk a történelemkönyvekben? 163 évvel ezelőtt felrázták a forradalom hősei az embereket, s megmutatták, mit tehetnek az igazi hazafiak az emberekért, s mit tehetnek az emberek magukért. Fel kell tennünk magunknak néhány őszinte kérdést. A mai nemzetpolitika megfelel-e 1848 eszméinek? Bízunk kell benne, hogy a történelem sorjázó évtizedei nem feledtetik 1848-49 hétköznapijait sem, a heroikus szervezőmunkát, a semmiből-teremtés csodáját, a szántóvetők gondoljait és sok-sok névtelen hős küzdelmét. Tiszteletünk változatlan, újból és újból meghajtjuk fejünket az 1848-as szabadságharc emléke előtt.

A kérdés az: a harmadik évezred elején tudunk-e erőt meríteni a példából? Vajon észrevesszük-e, hogy a szabadság és egyenlőség eszméje *szolidaritás* nélkül csak torzó maradhat? Elhisszük-e annak a kornak, hogy a bizalom, az áldozatvállalás készsége megsokszorozza az egyént, a közösség erejét, és alkalmassá tesz reménytelennek tűnő helyzetünk megoldására is?

Száz esztendeje született Mikó Imre

Jakabffy Tamás

Közéleti szerepvállalók, jogászok, politikusok, unitárius öntudatban élő ősök valóságos vérvonalának – és képzeletbeli galériájának – folytatójaként tűnt fel Erdély szellemi színpadán a száz évvel ezelőtt született Mikó Imre. A bölöni származású család egyik korai tagja, Lőrinc a 18. század végén az erdélyi országgyűlés képviselője volt, Mikó Ferenc a 19. század közepétől Küküllő vármegyei ügyvéd, törvényszéki tanácsos volt, ennek egyik fia, Sámuel pedagógus (Bölöni Farkas Sándor tanítója), másik fia, Lőrinc jogász és képviselő, maga is az unitárius egyház életének elkötelezett közszereplője.

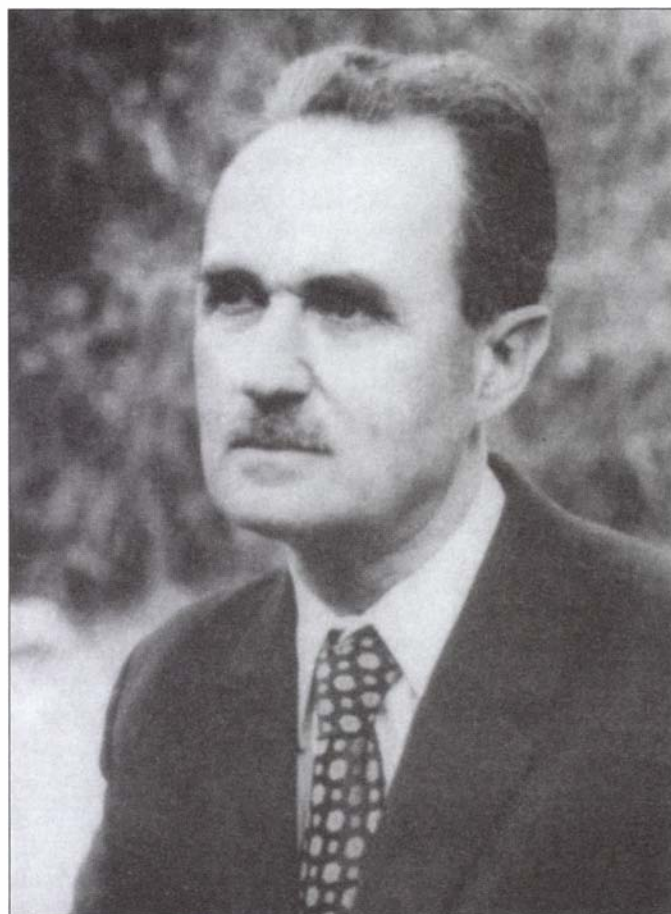
Mikó Imre édesapja, Lőrinc ugyancsak jogási pályán tevékenykedett, mígnem 1915-ben frontszolgálatra vezényelték. Hét évig volt fogoly Krasznóvárosban (fia tizenegy éves volt, amikor „igazán” megismerhette!). Miután az apa hazatért, az unitárius egyház vette igénybe szolgálatát titkártanácsosi poszton.

Mikó Imre Bánffyújváron született 1911. március 27-én. A kolozsvári Unitárius Kollégiumban volt előbb magán-, majd a háború után „rendes tanuló”. 1928-ban érettségizett, aztán a kolozsvári egyetem jogi karára iratkozott be. A kisebbségvédelem és a nemzetközi jog iránt kifinomult érzékkel rendelkező és elszánt fiatalember a László Dezső szerkesztette egyetemi-főiskolai lap, az *Erdélyi Fiatalok* köréhez csatlakozott. Csupán huszonegy éves volt, amikor közreadta első jelentős szociográfiai tanulmányát *Az erdélyi falu és a nemzetiségi kérdés* címen, amely az erdélyi magyar parasztság kollektív jogvédelmének kérdéskörét objektív, szociográfiai alapokon tárgyalta, követve ezzel a Balogh Artúr és a Lugoson szerkesztett *Magyar Kisebbség* körének (elsősorban Jakabffy Elemérnek) a módszertanát és társadalompolitikai vízióit. De a székelység kulturális autonómiájának – akkori kifejezéssel „közületi kulturális önkormányzatának” – ügyében is szót emelt (1934).

Már jogtudományi doktori oklevéllel két évig Párizsban tanult tovább ösztöndíjasként. Az ottani tapasztalatokat és az európai politikai áramlatok palettáját az *Erdélytől Európáig* című tanulmányában mutatta be. Franciaországból visszatérve *Az erdélyi kérdés az európai közvélemény előtt 1865–1920* című munkájával már a beérett nemzetiségpolitikai szakíró jelentkezik. Mikó 1936-ban magára vállalta az Országos Magyar Párt titkári teendőit, majd a párt betiltása után – 1938 és 1940 között – a Magyar Népközösség bukaresti jogvédő irodájának vezetője lett.

1941-ben megjelent, *Huszonkét év* című könyve az impériumváltozás utáni időszakot öleli fel az erdélyi magyarság nézőpontjából. A nagytanulmány máig megkerülhetetlen politikatörténeti forrásmű, tárgyilagossága a magyar nemzetiség melletti szerető állásfoglalás dacára sem kérdőjelezhető meg.

A második bécsi döntés után a Teleki által a képviselőházba meghívott magyar értelmiségiek között találjuk Mikót is. Az 1940-ben megalapított Erdélyi Párt-

ban csakhamar főtáncos szolgálatot vállalt. Ettől az időtől kezdve politikai elkötelezettsége tovább árnyalódik és erőteljesebb vonásokat mutat. A jobboldal szélsőségesedését látva Mikó egyre inkább a németektől való eltávolodás irányában tevékenykedik, és sürgeti a kapcsolatkeresést a szervezett munkássággal. Baloldali kapcsolatok is keres, Józsa Bélával nyílt levelezést folytat. Az 1944. augusztus 23-i román „kiugrást” követően annak az Erdélyi Magyar Tanácsnak a kezdeményezői közé szegődik, amelynek politikai célrendszere mellett humanitárius iránya is volt.

Mikó még a háború idején állást vállalt a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Jogi Karán. Habilitációs munkája *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika* címen 1944-ben jelent meg. Magyar kisebbségpolitikai ténykedései fölött a hatalomhoz jutó s már nacionálkommunista színezetet mutató baloldali erők természetesen nem hunytak szemet: Mikó így hadifogolyként a Szovjetunióba került, és Taganrogban – Csehov szülővárosában – töltött kényszerű éveket. A fogság azonban egy kétségtelen előnnyel is járt: Mikó oroszul tanult, s ennek hazatérése után komoly hasznát látta, hiszen tíz esztendeig oktatott a Brassai Líceumban orosz nyelvet és irodalmat.

A politikai megtorlás folytatásaként az 1950-es évek végén tanári állásából is elbocsátották. Családját ettől →

→ kezdve bolti és utcai könyvárusításból tartotta el. „A vásárló diákok közül nagyon-nagyon kevesen tudják, hogy az előzékeny, mindig derűs kiszolgáló nemcsak történelmi nevet hordoz, hanem történelmi életet is, családja és önmaga révén az erdélyi értelmiségi nemzedékek folytonossága nyúlik át a jelenbe és a jövőbe, a konok élni akarás és mélyen puritán tisztesség, emberség jogán.” (Beke György)

Még ezekben a sanyarú években is műfordítások, újabb tanulmányok sora következett, de elsősorban az irodalom körében. 1955 és 1962 között francia és orosz szerzők műveit magyarította, kitűnő esszéket írt Macchiavelliről, Montesquieu-ról, Thomas More-ról, Rousseau-ról, Ragyiscsevről, Orbán Balásról, Victor Babešről. Később *A bércre esett fa* (1969) Bölöni Farkas Sándor, *Az utolsó erdélyi polihisztor* (1971) pedig Brassai Sámuel élettörténetét ismertette; Dávid Gyulával közösen összefoglalták Petőfi Erdélyben töltött idejének eseményeit (1972). Az *Akik előttem jártak* című könyve (1976) az erdélyi politikai gondolkodás meghatározó személyiségeiről írt tanulmányainak gyűjteménye.

Közben – az átmeneti politikai enyhülés közepette – viszonylag kedvező álláshoz jutott. Míg korábban a könyvterjesztő vállalat rakodója és elárúsítója volt, 1970 és 1976 között a Kriterion kiadó alkalmazta lektorként.

Az unitárius egyház szempontjából azonban épp oly értékes, mondhatni nélkülözhetetlen ember volt ifjúkorától kezdve, mint a politika- és jogtudomány, az irodalom vagy a könyvkiadás terén. Az egyház főgondnokaként az egyházszerkezési munkában is a rendszeresség, a pontosság, a szellemi igényesség példáját mutatta környezetének. Még 1968-ban az egyik legfőbb előmozdítója volt az egyházalapítás 4. centenáriuma méltó és a körülményekhez képest nagyszabású megünneplésének.

Erdő János ekként összegezte Mikó Imre egyházi tevékenységét:

„Balázs Ferenc oldalán bekapcsolódott az unitárius ifjúsági mozgalomba. 1936-ban, 25 éves korában a Főtanács tagjának választották – ilyen fiatal főtanácsai tagról nem tud egyháztörténelmünk. 1943-ban a székelykeresztúri unitárius főgimnázium felügyelőgondnokává választották. 1964-től rövid megszakítással (1969–1972) az egyház főgondnoki tisztségét töltötte be. Mint főtanácsai tag és főgondnok értékes munkásságot fejtett ki az egyház megújítása érdekében. [...] 1972-

ben jelen volt feleségével együtt az Unitárius Világszövetség – IARF – heidelbergi kongresszusán, és ott felszólalásával figyelmet ébresztett a romániai unitárius egyház és személye iránt. Utolsó főgondnoki ténykedése az 1976. dec. 4–5. napjain Marosvásárhelyen tartott zsinaton való részvétele volt. Bár súlyos beteg volt már, kötelességének tartotta részt venni a gyűlés munkálataiban.”

1977. március 21-én halt meg. A család Petőfi utcai házának udvarán, a Kőművesek bástyája előtt búcsúzhattak tőle a gyászolók. Hamvai a Házsongárdi temető családi sírkertjében nyugszanak. (Utolsó könyve, *A csendes Petőfi utca* befejezetlenül jelent meg, halála után egy évvel, 1978-ban.)

„Egyházunk benne egyik leghűségesebb tagját, nagy tekintélyű és általánosan tisztelt vezetőjét veszítette el – méltatta gyászbeszédében Kovács Lajos egykori püspök. – Egyházunk életébe annak legválságosabb időszakában, a 18. század kezdetén kapcsolódtak be ténylegesen világi vezetőink, elsősorban főgondnokaink, akik egyházunk fennmaradásában és újra meg újra szükségessé vált megújításában elvülhetetlen érdemeket szereztek. Ezeknek tiszteletre méltó sorában foglal el méltó helyet Mikó Imre kedves hittestvérünk is.” Barabássy László pedig a gyászszertartáson így emlékezett róla: „Mikó Imre a hívő ember magatartásával élt közöttünk. Életében, válságos körülmények között kellett tapasztalnia, hogy »a hit adja meg a cselekvéshez szükséges lendületet s a kitartáshoz szükséges csökönységet«. Ezért nem tört meg soha.”

Emlékeim Mikó Imréről

Asztalos Lajos

1948 ősze volt. Az úgynevezett tanügyi reform utáni első tanévnyitó. A Református Kollégium harmadik gimnázium osztálya helyett a 2. számú Magyar Fiúliceum hetedikesei lettünk. Még egy újdonság várt ránk: az eddigiek mellett egy új tan-

tárgy, az orosz nyelv. Fogságból hazatért egykori karpaszományos honvéd kezdte tanítani nekünk. Jó érzékkel, mert kezdeti idegenkedésünk hamar feloldódott. Szomszédban lakó barátaim az Unitárius Kollégiumból lett fiúliceumba jártak. Őket Mikó Imre

tanította oroszra. Ekkor hallottam első ízben a nevét.

Jó októnak bizonyult ő is. Barátaim nagyon kedvelték. Az is, akinek édesapját 1944 októberében vettek el a szovjet katonák, és aki soha nem tért haza.

1969-ben megjelent *A bércre esett fa* – Bölöni Farkas Sándor, az észak-amerikai utazó életregénye –, valamint a Beke Györggyel és Fodor Sándorral közös *Orbán Balázs nyomdokain* című könyveitől olvasója lettem.

Az ezeket 1971-ben követő Brassai-kötet (*Az utolsó erdélyi polihisztor*) tovább növelte érdeklődésemet munkái iránt. A Dávid Gyulával közös *Petőfi Erdélyben* című munkáját több magyarországi, sőt brazíliai ismerősömmel is eljuttattam.

1969-ben ismertem meg személyesen. Izlandi eddát és szágát fordítottam, és kis kötetben szereztem volna kiadni. A kéziratot Mikó Imrének kellett elvinnem, aki ugyan az Irodalmi Kiadó lektora volt, de még az Egyetem utcai könyvraktárban dolgozott. Fölöttébb lehangoló volt látni, hogy ennek a széles látókörű, nagy tudású embernek, írónak milyen munkahely jutott, miután 1958-ban, a magyar forradalom leverését követő tisztogatásban eltávolították addig is szerény orosztanári állásából. Kék köpenye munkahelyéhez illett ugyan, de személyiségéhez egyáltalán nem. Átvette a kéziratot, majd tartalmáról beszélgettünk.

Az általa megadott határidőben jelentkeztem nála. Elővette a kéziratot, és végiglapozva sorra vette apró betűkkel beírt észrevételeit. Nem volt sok. Mindegyiknél elmondta, miért tartotta szükségesnek. Elsősorban az idegen szavakat, az idegennek tűnő mondatszerkezeteket kifogásolta, és javasolt helyettük magyarokat, magyar megoldásokat. Szót se szóltam, csak nyeltem nagyokat. Mit mondhattam volna, az idegen szavakat szerzőtársam javasolta. Nem akartam vitázni vele, neki nagyobb gyakorlata volt, több kötete is megjelent addig. Megköszöntem Mikó Imre észrevételeit, javasolt igazításait, és miután határidőt mondott, távoztam. Valószínű, az idegen szavakra, fordulatokra vonatkozó megjegyzé-

sei is tudatosították bennem: nyelvünk olyan gazdag, hogy általa mindent ki lehet fejezni, ezért, ha csak lehet, kerüljük az idegen, nyelvünket szürkítő, szegényítő mankókat.

Számítógépről akkor álmodni sem lehetett, nem is sejtettük, létezhet ilyesmi. Így átgépeltem valamennyi javított oldalt. Abban az esetben is, ha csupán egyetlen belejavítás volt, mert a kiadó csak a hibátlan kéziratot fogadta el. Másodjára már nem talált javítanivalót. Különböző adta a készülő könyv végleges címét: *Óizlandi népköltészet*. Nem rajta múlt, hogy nem jelent meg. Noha a Kriterion vezető szerkesztője, Bodor Pál az akkor induló, Mikó Imre és Csehi Gyula által szerkesztett Téka-sorozat második kötetének szánta, az

öt követő Domokos Géza visszautasította.

Az Unitárius Egyház főgondnokaként 1971-ben az Egyesült Államokba látogatott. Fölkereste az ottani unitáriusokat. Erről írt beszámolója a *Keresztény Magvetőben* látott napvilágot. A nyomdában dolgoztam, így alkalmam volt ennek már a kéziratát olvasni. Volt ugyan tudomásom arról, hogy az Egyesült Államokban is élnek unitáriusok, de arról nem, hogy a két egyház egymástól függetlenül jött létre, még ha az amerikai unitarizmusnak vannak is európai gyökerei: a kálvinista Skóciában alakult ki, és az innét kivándorlók vitték az akkor még angol gyarmatra.

Mikó cikkei Kelemen Lajos sétáról, Szathmári Papp Károly szülőházáról a kolozsvári *Igazságban* jelentek meg a hetvenes években. Édesanyámmal együtt gyűjtöttük ezeket. Helytörténet iránti érdeklődésemet valamennyi írása csak fokozta, ennek is köszönhetem, hogy a belvárosban házról házra járva az idő tájt indultam el régi feliratokat, emléktáblákat lejegyezni, lerajzolni. Az elhunyt után, 1978-ban napvilágot látott *A csendes Petőfi utca* gazdag tárháza a helytörténeti adatoknak. Nagy hasznát vettem, és idéztem is belőle – például az úgynevezett *Gilovics-ház* címszó alatt.

Rövid megemlékezésemből nem maradhat ki *Az erdélyi falu és a nemzetiségi kérdés* című, 1932-ben kiadott munkájának legalább megemlézése. Ha valaki hitelt ad a dák-román folytonosság mítoszának, e remekmű elolvasásával meggyőződik ennek valótlanágáról, tarthatatlanságáról.

Megalakultak az Erdély Mentőcsoport területi fiókszervezetei

Az Erdély Mentőcsoport létrehozásának előzménye egy féléves segélyezési együttműködés, amelyről az *Unitárius Közlöny* korábbi lapszámaiban több rendben is tájékoztattuk az Olvasókat.

A 2010. június 4-én kezdődött szervezetközi együttműködésünk keretében az elmúlt ősszel elhatároztuk,

hogy magyarországi mintára különleges mentőcsoportok életre hívását kezdeményezzük Erdélyben is. Ezek megalapításában, felszerelésében és a tagok képzésében rangos magyarországi mentőcsoportok (a KARISZ – Nemzetközi Speciális Mentő Szövetség tagszervezetei) képviselői vállaltak oroszánrészt.

Indulásként öt területi mentőcsoportot alapítottunk, amelyek a névadó térségekben szerveződnek és látnak majd munkához: Kolozs-Torda, Marosszék, Udvarhelyszék, Csíkszék, Háromszék. A területi mentőcsoportok szövetségbe tömörülnek, amelyet egy ún. koordinációs központ irányít, egyeztető fórumát pedig a ➔

→ mentőcsoportok mindenkori vezetőiből álló szakmai tanács alkotja. A fiókszervezetek alakuló üléseire 2011. február 8-a és 11-e között került sor Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Székelyudvarhelyen, Csíksomlyón és Bölönben. A csoportvezetőknek szánt első képzést március 8-a és 11-e között szerveztük meg Székelykeresztúron, amit a következő hónapokban újabbak követnek a területi mentőcsoportok tagjainak (kb. 100 személy) szakmai irányultsága szerint.

A mentőcsoportok szerepe és célja: mentési feladatok önkéntes vállalása szakképzett személyekkel és kutyákkal; hatékony közreműködés a veszélybe került vagy eltűnt személyek mentésében, illetve keresésében – felekezeti, nemzeti, faji, nemi vagy más alapú megkülönböztetés nélkül – elemi csapások, természeti és ipari katasztrófák alkalmával vagy más rendkívüli helyzetben. A mentőcsoportok a vállalt feladatokat térítésmentesen látják el.

Honlapunk: www.erdelymentocsoport.hu. A megalkulás folyamatáról és annak előzményeiről a www.gondviseles.org honlapon szintén olvashatóak alkalmi tájékoztató anyagok.

Az Erdély Mentőcsoport iránt csatlakozási vagy támogatói szándékkal érdeklődőknek a következő elérhetőségeken állunk rendelkezésére: szluni@gmail.com; 0721-267596. (Szabó László)

Beszámoló az Unitarcoop Alapítvány programjairól

Napjaink egyik legfontosabb társadalmi problémája a lakosság előregedése, és ezzel együtt az idős emberek elmagányosodása. Többek között ezeknek a problémáknak az enyhítésére vállalkozik a marosvásárhelyi unitárius egyházközségek Unitarcoop Alapítványa, amely szociális-kulturális programjaival igyekszik anyagilag és lelkileg támogatni a rászoruló idős embereket. Az alábbiakban a közelmúltbeli célirányos tevékenységünket ismertetjük.

Élelmiszerzsomagok és házi segítségnyújtás – Alapítványunk a marosvásárhelyi önkormányzat részéről – pályázat útján – elnyert támogatásból tíz hónapon át részesíti rendszeresen élelmiszersegélyben a rászorultakat. A gondozásra szoruló idős, egyedülálló személyeket önkéntesek segítségével havonta legalább egyszer meglátogatjuk, és szükség szerint segítünk nekik. Az előző években hetven nyugdíjas személynek segítettünk ilyenformán; a tavalytól csak harmincöt rászoruló idős embernek futja élelmiszersegélyre a pályázati támogatási alapról. A program felelőse Báthory Éva.

Segédeszközök kölcsönzése – Az alapítvány egyik legregébbi tevékenységét nélkülözhetetlen orvosi segédeszközök kölcsönzése képezi beteg emberek számára.

Klubtevékenység – Klubtevékenység-sorozatunk kilenc éve zajlik. Az utóbbi hat évben a Maros megyei ön-

kormányzat is támogatja. A következő programok tartoznak ide: kézimunkakör (hagyományőrzés); klubtevékenység nőknek és férfiaknak, valamint közmunka, amivel a székházat és környékét tartjuk rendben; kulturális műsorokon való csoportos részvétel: múzeumok, kiállítások, színházi előadások megtekintése, koncertlátogatás; szociális ellátás: betegek és egyedülállók látogatása, pelenkák, gyógyszerek és élelmiszerzsomagok kiosztása, használtruha adományozása, rendszeres testsúly-, vérnyomás- és vércukorszint-mérés; október 1-jén megszerveztük az idősek napját, amikor közös ebédre hívtuk meg az otthonukban gondozottakat; novemberben és decemberben mentálhigiénés tartalmú csoportbeszéléseket tartottunk. Programfelelős: Antal Ildikó.

Hagyományok műhelye – Ez a program kézimunka-csoportunknak szól, amely hagyományos magyar kézműves tevékenységeket végez, és igyekszik tudását átadni a fiataloknak. Az önkénteseink által készített kézimunkákkal részt vettünk a Civil Szervezetek Vásárán, a Várban megrendezett Kézműves Napokon. A program felelőse Kelemen Vera és Bajkó Enikő.

Együtt a közösségért című programunk keretében összeállítást mutattunk be Vörösmarty Mihály verseiből, és ezzel a műsorral köszöntöttük a nagyenyei unitárius gyülekezetet, amikor temploma építésének százéves évfordulóját ünnepelte. Ugyanezen program keretében szerveztük meg klubtagjaink kirándulását a szejkefürdői unitárius találkozóra. Programfelelős: Barla Júlia.

Farsangi bál

A kövesdombi templom alapkövetéle óta minden évben megszervezzük a farsangi kosaras bált. A bál bevételét egyházközségeink és alapítványunk támogatására fordítjuk.

Együttműködés a Gondviselés Segélyszervezettel – Tavaly októberben együttműködési szerződést kötöttünk a Gondviselés Segélyszervezettel, aminek eredményeként Gergely Orsolya szociális munkásként főállásban segíti alapítványunk tevékenységét. Ezáltal lehetővé vált a romániai Munkaügyi, Családügyi és Szociális Minisztérium által kiírt, idősgondozásra vonatkozó támogatás elnyerése otthoni beteggondozás tárgyában. A program keretében ez év januárjától két szociális munkást és két idősgondozót alkalmaztunk, akik önkénteseinkkel együtt több mint száz idős, rászoruló személyt látnak el.

Befejezésül a gondviselő Isten áldását kívánjuk idős embertársaink életére, ugyanakkor munkánkhoz erőt kérünk, hogy továbbra is eredményesen tevékenykedhessünk a rászorulóknak életminőségének javításáért. Hálás szívvel köszönetet mondunk a bennünk bízó és minket támogató egyházi embereknek, mindazoknak, akik értékelik, megbecsülik munkánkat, és akik erkölcsileg, esetleg anyagilag is támogatnak minket. Enélkül nem tudnánk a magunk elé tűzött célt – a rászorulóknak segítését – elérni. (Antal Ildikó, Gergely Orsolya)

Folytatódik februári lapszámunkban elkezdett sorozatunk, amelyben olyan személyekkel ismerkedhetnek meg az Olvasók, akiknek életében, munkájában fontos szerepet játszik unitáriusságuk, és akik világi pályájuk mellett rendszeresen részt vesznek az Erdélyi Unitárius Egyház különféle irányú munkájában.

Unitáriusnak lenni – Ami igazán hatékony: a személyes megszólítás

Gazdag Gézával és Ildikóval Sándor Krisztina beszélget

Mindketten a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség tevékeny tagjai vagytok. Ki honnan hozza, örökölte ezt a készséget, odafigyelést az egyházi életre?

Géza Az öröklés és a készség szót is megfelelően tartom. Családunkban mind az egyházi tevékenységnek, mind a közösségszervezésnek hagyománya van: atyai nagyapám, Gazdag Miklós kántortanító volt, dalárdákat vezetett, színdarabokat tanított, nagyanyámmal együtt fontos szereplői voltak a valamikor valóban élő nagyjaitai közösségnek. Gyerekkoromban sokat emlegették az idősebbek, hogy ezt és ezt a színdarabot játszották a tanító bácsival.

Szüleim pedagógusokként szintén nagyon sokat tevékenykedtek, főleg Középpajtán, a népi együttes szervezésében, irányításában. Akkoriban 60–70 embert színpadra lehetett állítani. Szerencsém volt megélni, megtapasztalni otthon vagy Szárazajtán, anyai nagyszüleimnél a kis közösség összetartását, melegét, erejét.

Ezek a meghatározó élmények nem kimondottan egyházi vonatkozásúak. Azt is el kell mondanom, hogy ifjúkoromban – az akkori viszonyok miatt is – kevés közöm volt az egyházhoz.

Ildikó A kisebb vagy nagyobb közösség szolgálata – ezt a szükségletet bennem édesanyám ébresztette fel. Egyszerűen jól érzem magam egy közösség tagjaként, szívesen szánok időt és energiát arra, hogy megteremtsem a lehetőséget a közösségi életre, örömmel tölt el, ha megajándékozunk egymást élményekkel, vidámsággal, az összetartozás érzésével, erőt adunk egymásnak a keserű vagy szomorú percekben. Az, hogy „A Község” számomra most már a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség, fokozatosan alakult ki, hiszen csak 1999-től vagyok unitárius. 2001-ben, amikor nagyon sok lelki vívódáson mentem keresztül, rendkívül erős Isten-közei élményem volt: valaki lépésről lépésre mellettem állt, és segített a döntésben. Ezt a segítséget szeretném megszolgálni.

A Kriza János Unitárius Dalárda az elmúlt években jelentős sikereket ért el egyház-szerte, sőt világi fellépéseken is. Mivel jár ez a megbízatás?

Géza Sohasem szerettem a funkciókat, titulusokat. Az, hogy „elnökként” én vállalom dalárdánk dolgainak

intézését, egy formája a szolgálatnak, a közösségépítésnek. Hála Istennek nem vagyok egyedül, hisz mögöttem van a csapat több mint negyven tagja, és ha elakadnék a részletekben, Ildire, a feleségemre mindig számíthatok. Ily módon tudunk sikereket elérni fellépéseken, szervezésben, és így tudunk példamutató közösség lenni az egyházközségben.

Ildikó, a Berde Áron Közgazdasági és Közigazgatási Szakközépiskola igazgatónöjeként a vállalt tisztség mellett az egyházra is jut érdemi idő. Hogyan?

Ildikó Az a legszebb az egészben, hogy a kettő egyszerre könnyebb, mint külön-külön. Az iskolai tevékenységek megszervezésében, vezetésében szerzett tapasztalatomat, tudásomat az egyházi életben tudom kamatoztatni, míg az egyházi munkám révén kialakított kapcsolatok és a lelki-szellemi feltöltődés segítenek a munkahelelyem követelményeinek minél jobban megfelelni.

Mibe kapcsolódtál be az elmúlt években az egyházközségben?

Ildikó Gézával együtt énekelünk a Kriza János Unitárius Dalárdában, annak idején részt vettünk a vállalkozói fórum szervezésében, valahányszor vendégek érkeznek az egyházközséghez, részt veszünk a vendéglátásban, programszervezésben, kapcsolatépítésben. Egy éve az egyházközség

gazdasági bizottságának tagja vagyok, itt tudom igazán hasznát venni a gazdasági tudásomnak. 2008-ban beválasztottak az egyetemes egyház Oktatásügyi Bizottságába.

Géza, mint Egyházi Képviselő Tanács-tagnak rálátásod nyílna az egyetemes egyházi életre is. Hogyan látod a kettő – az EUE és a sepsiszentgyörgyi egyházközség – viszonyát és benne a szerepedet?

Géza Az én egyházmodellem egy, a talpán jó biztosan álló piramis. A felsőbb szinteken zajló munka, a szakszerűen vezetett szervezeti élet bár nagyon fontos, még nem biztosítéka az egyetemes egyház jó működésének. Tudom, hogy különböző történelmi korszakok és gazdasági állapotok megtették a negatív hatásukat az egyházszerkezet egyensúlyára is. De keresnünk kell ezt az egyensúlyt! Ezt a szempontot szoktam képviselni a magasabb fórumokon is. ➔

➔ *Miért tartjátok fontosnak részt venni a helyi egyházközség életében? S hát egyetemes szinten?*

Géza Az előbbi elképzelésemhez ragaszkodva a lentől való építkezést tartom fontosnak, sőt egyedül életképesnek. Ezért meg kell ragadni minden alkalmat, lehetőséget, hogy egy bizonyos cél érdekében embereket tudjunk mozgósítani. Ha esetenként csak néhányat is, de keresni kell a módját annak, hogy kit-kit a megfelelő módon szólítsunk meg. Természetesen az ember lassan beépül a közösségbe, és egy idő után már természetesen él együtt vele.

Egyetemes szinten a vállalás és felajánlás gondolata mentén próbálok hasznos lenni, amennyiben a felajánlható képességeim hasznosak lehetnek az Egyház számára. Summázásként hadd emlékezzem édesapámra azzal a mondatával, amely sokszor fülemben csendül: „ameddig nem tettél valamit a közösségért, addig senki vagy.”

Ildikó Talán közhely, de ezt tapasztalom: a letűnt rendszer kiölte a civil társadalomból az önszerveződés igényét és képességét egyaránt. Sőt az emberek gyanakodva fogadnak bármiféle szervezkedést, mert azonnal az önös érdeket vélik felfedezni benne. Úgy érzem, az emberek már csak az egyházainkban bíznak, csak itt van annyi erkölcsi tőke, hogy az erdélyi civil társadalom megújulásának a melegágyai lehessenek. A protestáns felekezeteknek élő, virágzó kapcsolataik vannak a nyugati országokkal, szerintem ezeket a kapcsolatokat kihasználva „elleshetjük” az egészséges polgári társadalom működését. Mivel az Erdélyi Unitárius Egyház része az erdélyi magyar társadalomnak, egyházunkat szolgálva, erősítve az erdélyi magyar társadalom egészét szolgálhatjuk, és építhetjük a közösségeket összekapcsoló hidakat.

A sepsiszentgyörgyi egyházközségben sokszínű és gazdag tevékenység zajlik jó pár éve. Szerintetek melyek a feltételei egy ilyen, kívülről sikeresnek látszó egyházközségi életnek?

Géza A feltételek, akárcsak a tevékenység, sokszínűek lehetnek. A tevékenységet sohasem „az egyházközség” végzi, hanem annak valamelyik csoportja. Ezt megálmodni, szeretni, szervezni, irányítani kell! Kellenek a lelkes egyháztagok, a feladatvállalók. Kellenek azok is, akik megtalálják, biztatják a lelkesedőket. Én ebből a szempontból meghatározónak tartom a lelkészek szerepét. Esetünkben, a konkrét megvalósítások terén is, de általánosan is.

Ildikó Kovács István tiszteletest idézem: „a templomban ne csak vasárnap legyen élet, hanem a hét minden napján.” A tiszteletes úr megtalálta azokat az embereket, akik szeretnek és tudnak is a közösségért dolgozni. Teret biztosít számukra, csak akkor lép közbe, ha segítségét kérik. István ihletet ad az embereknek, és rejtett energiákat képes felszabadítani bennük. Ezért pezseg az élet nálunk, s a tanácsterem majd’ mindig foglalt délután. Ha hirtelen össze kell hívni tíz-húsz embert, nem gond. Azt hiszem, általánosíthatok: a sikeres egyházközségi életben nagy szerepet játszik a lelkész személyisége.

Milyennek látjátok a sepsiszentgyörgyi egyházközséget? Mit szerettek benne, és mivel nem vagytok kibékülve?

Géza Szeretek meghallgatni minden prédikációt, szeretem az ünnepélyeket, és szeretem az emberek közötti jó hangulatot vasárnaponként – azt, hogy a templomba hazamegyünk.

Nem vagyok meglepődve azzal, hogy a 3000 egyháztagból még mindig keveset tudunk elérni, megérinteni, nagyon sokan nem tudják, mi is történik az egyházközségben, nagyon sokan úgy gondolják, hogy ez nem is az ő dolguk. Azt gondolom, a jövőben ez irányban kell dolgoznunk. Egy ilyen első lépésként született meg egy kis kiadvány a *Hírvivő*, dicséret érte a lelkészeinknek.

Ildikó Van jövőkép, sok-sok terv, elképzelés, álom – ezért tudjuk, hogy nagyon sok a tennivaló. És ez olyan lelkesítő!

Az egyházközség lélekszámához viszonyítva kevés a rendszeres templomlátogató, pedig szerintem az istentiszteletek nyújtotta lelki felfrissülés, az azt követő kávézás, kommunikációs „simogatás” fontos lenne még nagyon sokunk számára.

Hogyan osztjátok be az időt: a családra, a munkára és a vállalt egyházi megbízatásokra?

Géza A legfőbb kifogás sok esetben, amikor valakit valamilyen tevékenységre próbálsz rávenni, hogy „nem jut rá időm”, és következik a felsorolás a sok munkáról, a mindennapok harcáról, a családi gondokról. Én 1990 óta magánvállalkozásban dolgozom, és sok éven keresztül csak ez töltötte ki a napjaimat, reggeltől estig, sokszor hétvégeken is. A helyzet most sem rózsás, meg kell dolgozni minden garasért, de rugalmassá tesszük a munkaidőt, és minden feladatra annyit próbálunk juttatni, amennyi szükséges. Valószínűleg nem fogok nagy vagyont magam után hagyni, de az elégséges mindig megvolt. A gyerekeink már lassan önállósulnak, így a családi élet már nem jár olyan szigorú időbeosztással, és az, hogy Ildivel együtt munkálkodunk a kórus meg az egyház ügyeiben, mondhatjuk, egybefűzi a családi és közösségi tevékenységet.

Egyházunkban a világiak nagyobb szerepvállalásáról régóta szó van. Mi a véleményetek erről?

Géza Amennyiben az egyház a hívek közössége, a hívek, a világiak minél nagyobb szerepvállalása a legtermészetesebb dolog. Lehetnek azonban értelmezésbeli különbségek. Én mindenképpen az egyházi közösség (nagyobb vagy kisebb csoport) életében való szerepvállalást tartom fontosnak, ami az egyszerű részvétellel kezdődik. Ebből aztán kitermelődhet az, amit talán első hallásra a kérdés sugall: a vezetői szerepvállalás, a formális szervezeti életben betöltött funkció vállalása és ennek tartalommal való feltöltése. A kommunista diktatúra szörnyű rombolása után ezt a fajta magatartást is újra kell tanulnunk. Küzdelmesen, mert a mai korszellem szintén nem a legkedvezőbb, de egyházunk történelmében erre vonatkozóan is számos buzdító példát találhatunk.

Ildikó A világ egyre bonyolultabb, a lelkészek tennivalói is egyre összetettebbek. Sokrétű tudást, széleskörű általános műveltséget, alapos jártasságot a gazdasági és közigazgatási törvények szövevényében – és még sok egyebet kíván meg az egyházközség vezetése a lelkésztől. A lelkészi munkavállalási szerződés-tervezetet hallgatva arra kellett gondolnom, hogy – bár a lelkészeink

ról általában jó véleményem van – olyan ember nem létezik, aki lánglelkű szónok, sikeres terapeuta, hiteles pedagógus, precíz könyvelő, gondos adminisztrátor, körültekintő menedzser, zseniális látnok tud lenni egyidőben. Ezeknek a szerepeknek egy részére világi embereknek kell vállalkozniuk. Sok-sok tanácskozással, gondolkodással – bízom benne – meg lehet találni a legmegfelelőbb megoldásokat.

Milyen módszert ajánlotok a hatékonyabb egyházi bekapcsolódásra?

Géza Ki kell alakítani a hasonló módon megszólítható egyháztagek kis csoportjait, fejleszteni a már meglévő egyháztársadalmi szervezeteket. Minden egyháztaggal valamilyen módon éreztetni, hogy fontos a közösség számára. Jelentősek lehetnek még a nagyobb, közösségi élményt nyújtó események, ünnepélyek is.

Ildikó Tapasztalatom szerint ami igazán hatékony, az a személyes megszólítás. Kevés olyan embert ismerek, aki elutasító akkor is, ha a szemébe néznek, és azt mondják: „szükségem van rád, segíts.” Nehezebb azonban az egyszeri bekapcsolódást rendszeressé változtatni. Szerintem erre nincs egyetemes recept, ha lenne, már rég alkalmazná mindenki.

Az erdélyi egyházak a rendszerváltást követően teljesen új helyzetbe kerültek. A mai középnemzedék tagjai

ként ti tanúi lehetettek az 1989 előtti, valamint az azutáni, megváltozott egyházi életnek is. Milyennek látjátok ezt ma?

Géza Én 1989 előtt csak egyszerű egyháztage voltam. Aktívabban a 2000-es évektől tevékenykedem Kovács István lelkész hatására. 1989 után sok irányba megnyíltak a lehetőségek. Változott a társadalom, a diktatúra által lerombolt értékrend a mai „trendek” örvénylésében még jobban szétzilálódott, így sokasodnak a feladatok is, és nem szabad kitérni előlük. Megijedni sem kell; hiszem, hogy ami több mint 2000 évig igaz volt, az továbbra is az marad. Csak a módját kell megtalálni annak, hogy ezt minél többen elhiggyék.

Ildikó Mint említettem, 1999-ben léptem be az unitárius egyházba, az egyházzal való kapcsolatom addig inkább formális jellegű volt, ezért nem tudok érdemi összehasonlítást végezni. A hogyan továbbról egy idézet fejezi ki a gondolataimat: „Ecclesia reformata et semper reformanda a protestantizmus egyik alapelve volt és marad. A reformáció lényegénél fogva nyitott mozgalmat jelent, amelynek létoka mindig is az volt, hogy az ember nyitott maradjon, az Isten Beszédére szüntelenül figyelmes legyen, és az isteni akarat szerint formálja újjá magát.” (Jean Meyendorff, 1963, Montreal). Úgy vélem, ez a gondolat az Erdélyi Unitárius Egyházra is vonatkozik.

2011 elején főszerkesztő-váltás történt az Unitárius Közlönynél. Dr. Czire Szabolcs teológiai oktatót az Egyházi Képviselő Tanács megbízásából Demeter Sándor Lóránd székelyderzsi lelkész váltotta a lap élén. Méltó és illő, hogy Olvasóink közelebről is megismerkedhessenek az új főszerkesztővel, hiszen a továbbiakban hónapról hónapra az ő keze nyoma is rajta lesz lapunkon.

A Közlöny: az élő hit tükre

Demeter Sándor Lóránddal, az Unitárius Közlöny új főszerkesztőjével Jakabffy Tamás beszélget

Igazi fordulatként értékelhetjük, hogy mostantól kezdve nem a „központ” egy munkatársa, hanem vidéken – egy csodálatos, földrajzilag, történetileg, néprajzilag egyaránt „fajszűlyos” vidéken – tevékenykedő gyakorló lelkész a Közlöny főszerkesztője. Milyen volt az életutad a székelyderzsi állomáshelyedig?

A Modern Üzleti Tudományok székelyudvarhelyi tagozatán üzleti kommunikációt tanulok. Nyolc év gyakorlati lelkészség után, hiányosságaim felméréseivel a képzést célirányosan választottam. Az iskola 18 km-re van szolgálati helyemtől, Székelyderzstől. Abban a városban, ahol születtem, és ahol egykor általános iskolás diák voltam.

Olyan szülők gyermekeként láttam meg a napvilágot, akik a szocializmus iparosítási hullámában faluról

költöztek be a városba, hogy életüket ott alapozzák meg. Családi gyökereim így két székely faluhoz kötnek. A Firtos alatti Énlaka tündérvölgye és Kőrispatak szalmafonatos világa együtt érlelődött bennem Székelyudvarhely polgári értékeivel.

Nyolcadik osztályból az akkor újrainduló egyházi iskolába felvételtem, és a székelykeresztúri Teológiai Szeminárium (ma Berde Mózes Unitárius Gimnázium) első nemzedékes diákja lettem. Érettségi után felvételt nyertem a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karára.

Gyakorló segédlelkészként Sepsiszentgyörgyön kezdtem. Egy hónap beavató irodaszolgálat és borítékmezés után a lelkészi munka szinte minden területén kipróbálhattam magam. Az összes közül az élő gyülekezettel és az ifjúsággal kiépített kap-

csolataim maradandóak. Ott szerzett lelkészi tapasztalataim, emberi kapcsolataim, barátságaim, szép élményeim Háromszéket választott szülőföldemmé tették.

Feleségem Újvárosi Katalin, unitárius lelkész nő sepsiszentgyörgyi születésű, ám ha valaki őt kérdezi, akkor nagyszülei varázslatos világát, Homoródalmást vallja származási helyének.

2004-ben kötöttünk házasságot, és még abban az évben Székelyudvarhelyre kerültünk. Az a gyülekezet hívott meg, amelyben egykor keresztelték, és amelynek színe előtt unitárius hitemről vallást tettem. Én segédlelkész lettem, páromat kórházlelkésznek nevezték ki. Kicsivel több mint fél év átmenet volt ez az életünkben. 2005-ben a székelyderzsi gyülekezet meghívott lelkészének, ➔

→ társam a székelymuzsnai gyülekezetbe nyert áthelyezést.

Azóta itt élünk, a Viharsaroknak is nevezett tájon. A Világörökség részeként számon tartott, csodálatos derzsi vártemplom olyan számukra, mintha a házuk meghosszabbítása lenne. Itt született kislányunk, Dorottya, Isten ajándéka.

Hogy a lap milyen irányban megy tovább, vélhetőleg nem lesz elválasztható attól, hogy gyakorló lelkészként másként, talán közvetlenebbül láthatod az unitárius ember – a mi szempontunkból az Olvasó – életét, napi gondjait, a vallásról, társadalomról alkotott felfogását. Mit gondolsz, vannak-e birtokodban olyan ismeretek és „eszközök”, amelyek közelebb vihetik lapunkat az Olvasóhoz?

Általános iskolás koromban néhány diáktársammal iskolalapot alapítottunk (címe már sajnos nem emlékszem). Számítógép hiányában kézzel írtuk, és rajzokkal is mi magunk díszítettük. A középiskola idején aktívan részt vettem a gimnázium lapjának, az *Oázis*nak a munkájában, papnövendékként pedig a teológiai hallgatók lapjának, *A láng*nak voltam főszerkesztője. Valótlanság lenne azt állítanom: akkor nem álmodtam arról, hogy egyszer az *Unitárius Közlöny*nél dolgozhatom. Megtisztelő számomra az Erdélyi Unitárius Egyház elnökségének felkérése a főszerkesztői munkára.

Családunkban nagy áldás, hogy a párom is lelkész. Nincs olyan lelkészi munkaterület, amelyben ideig-óráig személyesen vagy a másik által közvetve ne lett volna részünk, és amelyen keresztül ne kaptunk volna rálátást az egyház más és más szegmensére. Részünk volt ifjúsági munkában, vallásoktatásban, vasárnapi iskolában, kór-

házi lelkészségben, kis- és nagygyülekezeti munkában, aktív és „hajlottkorú” gyülekezeti életben, veszteségekben, konfliktusokban, eredményekben.

Ismereteim vannak. Bizom benne, hogy az, aki az ismeretszerzésről gondoskodott, az eszközöket is kirendeli. Bibliai alapom van ezt hinni: „Aki pedig magot ad a magvetőnek és eledelül kenyeret, megadja és megsokasítja vetőmagotokat, és megszorítja igazságotok gyümölcsét.” (2Kor 9, 10)

A Közlöny eddigi arcát ismerte: milyen hiányokat lát és tartasz fontosnak pótolni?

Az elmúlt években a *Közlöny* arculata nagyon megváltozott. Olyan lap lett belőle, amit öröm kézbe venni, és amelyre jó ránézni. Az egyházban élők, az egyházi élet iránt érdeklődők számára fontos és tartalmas információkat hordozó lap lett. Ismerem dr. Czire Szabolcs azon igyekezetét, hogy az *Unitárius Közlöny* ne egyszerűen csak gyülekezeti beszámolókat tartalmazó lap legyen. Jó úton halad a *Közlöny* afelé, hogy az élő egyházat és abban az élő hitet szép arculattal, dinamikusan adja a hívő olvasó kezébe. Ebben szeretnék segíteni.

Természetesen öröm ezt a pozitív értékelést hallani, de az imént inkább az Általad tapasztalt vagy vélt hiányosságokra kérdeztem rá – ebből ugyanis az Olvasó vélhetőleg megsejthet valamit a további szerkesztésbeli gyarapodásról, változásokról...

Ha már nem engeded, hogy pozitívan kerüljem meg a választ, akkor csak mondanom kell néhány hiányosságot: Címlapján az *Unitárius Közlöny* abban határozza meg küldetését, hogy „Egy az Isten!” Ehelyett vagy emellett kellene egy olyan mondat, amelyből kiderül, hogy milyen küldetéssel, vállalással és céllal szolgálja a *Közlöny* az élő egyház élő hitét... A rovatcímek nem azonos megjelölése miatt olyan a hatás, mintha egyszerre több lapot olvasnánk... A hírek – bár most már kitekintenek a nagyvilágra is – múltidézőek, nincs bennük jövő. A keresztretjvények poénjai olykor egyházi laphoz illetlenül merészek és pikánsak... És volt rá eset, hogy a *Közlöny* nem egyházunk imázsát építette.

Milyen további – immár nem a lap szerkesztését illető – törekvéseid vannak a Közlöny háza táján?

Számokon alapuló médiagazdaságtani megállapítás, hogy újságot/lapot az idős korosztály és az értelmiség olvas. Szerkesztett felületében a *Közlöny* igyekszik megszólítani az ifjúságot és a gyermekeket is. Nem tudom, hogy ez mennyire sikerül, de az előbbi, világsajtóra jellemző megállapításból gyanítom, hogy mi sem esünk messze a világtól. Az *Unitárius Közlöny*nek is meg kell találnia azokat az alternatív megoldásokat, amelyek ezt a réteget is elérik. On-line formában, népszerű közösségi portálokon, rétegcélzó mellékletekkel...

Napjainkban az *Unitárius Közlöny* az unitárius egyháztagok 4,5%-ához jut el. Lehet, hogy ennél többen olvassák, de ennyien vásárolják/rendelik meg. A jövőben fontos lesz egy népszerűsítési akció beindítása. Ennek egy része lehet a *Közlöny* és az olvasók/gyülekezetek közötti élő kapcsolat kiépítése, például találkozók formájában.

Sokat beszélnek a könyvek és a hagyományos, „papíralapú” olvasás korának leáldoztáról, és bár a világkultúra igazán meghatározó kortárs nagyjainak többé-kevésbé

egybecsengő véleménye szerint „Ne remélje, hogy megszabadul a könyvektől” – Umberto Eco és Jean-Claude Carrière beszélgetőkönyve viseli ezt a címet –, azt mindannyian érzékeljük, hogy valami változik az olvasáskultúránkban. Van-e olyan félelmed, hogy a Közlönyre, legalábbis nyomtatott változatára, az átalakuló olvasási szokások és az egyházi lélekszámcsökkenés miatt a nem túl távoli jövőben egyszerűen nem lesz szükség?

A kérdés úgy hangzik, mintha a nem túl távoli jövőben megszűnne az unitárius egyház, és nem lenne kinek és miért Közlönnyet szerkeszteni. Ez így egy hamis kérdésfelvetés. Lélekszámcsökkenés van ugyan, de sokkal nagyobb veszély az olvasási szokások megváltozása.

2007-ben az Újságok Világszövetsége 22 médiaelemzőt kérdezett meg arról, hogy milyenek lesznek az újságok 2020-ban. A legtöbb válaszadó úgy látta, hogy

a nyomtatott sajtó jövője szorosan összefonódik az internettel. 2008-ban a kolozsvári Média Intézetben tartott előadásában a *Der Spiegel* riportere arra világított rá, hogy a nyomtatott sajtó nem veszett el, csak átalakulóban van. A Médiapiac 2010 konferencián a Magyar Lapkiadók Egyesületének elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy a felnőtt magyar lakosság 90%-a sajtófogyasztó. A veszély ellenére e három példából is kitűnik, hogy az írott sajtónak van jövője, de ennek a jövőnek a virtuális világ is része. A *Közlönynek* is be kell lépnie abba a jövőbe, amelybe az írott sajtó nagy képviselői már beléptek, és alkalmaznia kell az elektronikus média nyújtotta lehetőségeket. Ezzel együtt a válaszom: nem. Nincs félelmem. *Unitárius Közlönyre* szükség van. Az *Unitárius Közlönynek* jövője van. Ha ezt nem hinném, nem vállaltam volna el a főszerkesztői tisztséget.

Hiterősítő imahét Szovátán

Fekete Árpád

Februárt a régi népi kalendáriumokban jégbontó havának nevezték. A természet által rá bízott feladata teljesítését azonban e hó első hetében úgy adta az Isten, hogy még nem tudta vállalni. Így a hóval borított mező még alszik, a határ csendes. Ilyenkor a gazdaembernek kevesebb a teendője. A háziállatok gondozása, a háztájkörüli tenni-venni valók nem igényelnek teljes napi elfoglaltságot, kultúrigénye, lelke gondozása, művelése vagy épp a farsangi szórakozás kerül előtérbe. Alkalmassá válik ez a barátságokkal, rokonokkal való találkozásra, a szórakozásra, összejövetelek szervezésére. A vallásos ember lelkének feltöltődésére, hitének megerősítésére azonban legszívesebben az Isten házába megy, az imahét napi alkalmaira – persze a hetente rendszeresen tartott istentiszteletek mellett, hisz abban reménykedik, hogy az elkövetkező időszak hétköznapijaihoz biztatást, életkedvet lel.

A szovátai unitárius közösség (amely a Csokfalva–Szováta társ-egyházközség egyik része) talán a legfiatalabb egységét képezi az Erdélyi Unitárius Egyháznak, a történelemben is rövid időszakot képviselő, nem egészen hat évtizedes múltra tekint vissza. Ez időszak alatt híveinek száma 170 fölé emelkedett. Modern tempóval nem egészen tíz év alatt épült

fel a fürdőlejtő világszerte ismert városa egykori – az 1970-ben véglegesen tönkrement – Géra-fürdője helyén. A templom alapkövetétele 1999. november 9-én volt, az első istentiszteletet 2005. szeptember 25-én, őszi hálaadáskor tartottuk benne. A felszentelés előtt álló templomban már hagyományossá vált a hiterősítő imahét, most már harmadik alkalommal történt megszervezése, amelyre a farsang negyedik hetében, január 31-e és február 5-e között került sor.

A hívek, a keblitanács és a lelkész felkérésére az istentiszteleti szolgálatot egy római katolikus, két református és három unitárius lelkész vállalta: január 31-én *Tófalvi Tamás* unitárius teológus-hallgató (Székelyudvarhely I.), február 1-jén *Tatár Anna* szolokmai református lelkész, 2-án *Kiss Dénes* székelyszentistváni református lelkész, 3-án *Benedek Jakab* segesvári unitárius lelkész, 4-én *Sándor Szilárd* jobbágyfalva-nyárádszeredai unitárius lelkész, majd 5-én *Madarász Attila* szovátai katolikus plébános.

A felolvasott evangéliumi részletekből s a prédikációkból alább kiemelek néhány gondolatot, következtetést és tanulságot, amelyek a becsületességre, a tisztességre, az embertársaink iránti szeretetre, az erkölcsi tisztaságra, a lélek művelésére, a keresztény értékek megőrzésére és

a kereszténység egységének megtartására buzdítják a híveket.

Az irgalmas szamaritánus példázatának sok értelmezési lehetőségén túl látnunk kell igaz mondanivalóját: az emberi segítségnyújtást, a Jézus által tanított cselekvő szeretet gyakorlatba ültetését. A „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” ősi tanítását Jézus ezzel az egyszerű, mindenki által könnyen megérthető történettel illusztrálja. Ám az írástudó által feltett „ki az én felebarátom?” kérdésre Jézus a „kinek vagy te felebarátja?” kérdéssel válaszol. Mert sohasem azon van a hangsúly: ki az, akit én felebarátomnak tartok! Ez így túl egyszerű és túl képmutatónak lenne, hiszen hányszor és hányszor dobálózunk olyan kijelentésekkel, hogy én mindenkit szeretek, én mindenkivel jóban vagyok, nekem mindenki a felebarátom... de vajon az a „mindenki” is szeret engem, vajon az a „mindenki” is felebarátjának tart? Ebben áll az emberi élet és az emberközi kapcsolat kihívása: nem az a fontos, én hány embert tartok felebarátomnak, hanem hogy hányan vannak olyanok, akik felebarátjuknak tartanak engem! Ezért a kitüntetésért bizony dolgozni és küzdeni kell! Isten legnemesebb gyermekeiként úgy kell élnünk, hogy szavaink, tetteink, gondolataink azt tükrözzék, hogy méltók vagyunk a felebarát megnevezésre! (Tófalvi Tamás)

Főpapi imájában Jézus azokért könyörög, akiket az Atya neki adott. →

→ Könyörög a megtartásukért és a tanítványai egységéért.

„Én a te igédet nékik adtam” (6. vers). Ez az ige szól hozzánk a Szentírás lapjairól, ez testesült meg értünk, hogy bizonyítsa Isten bocsánatát és kimondhatatlanul nagy, mélységes szeretetét az ember iránt.

A tanítás befogadásának azonban lépcsőfokai vannak: „mert ama beszédek, amelyeket nékem adtál, őnekik adtam, és ők befogadták és igazán megismerték, hogy én tőled jöttem ki, és elhitték, hogy te küldtél engem” (8. vers).

A kulcs: a hit. A hit köt igazán minket Istenhez és Jézushoz. Hitünk által leszünk bizonyosak abban, hogy noha ebben a világban kell élnünk,

hordozva a földi lét minden nyomorúságát és gondját, nem vagyunk e világból valók! Isten csodálatos mennyei világának vagyunk a polgárai, és teljes joggal bírnak e mennyei országban!

Az apostolok tanításához való hűség és a hit egyesít minket, bármilyen keresztény felekezethez tartozunk is, mert mindnyájunkért hangzik Jézus imája: „Atyám, akiket nékem adtál, akarom, hogy ahol én vagyok, azok is énvelem legyenek, hogy meglátassák az én dicsőségemet, amelyet nékem adtál.” (Tatár Anna)

Mi, az egy Istenben hívő unitáriusok szívesen hallgattuk Isten legjobb fiáról, a názáreti Jézusról szóló törté-

netet, melyet a lelkész nő felolvasott. Egy kínai egyszer elmesélte élete tapasztalatait a maga képes nyelvén.

„Mély verembe estem, minden erőmmel igyekeztem kijutni de nem sikerült. Arra jött Konfuciusz, és így szólt:

– Fiam, ha hallgattál volna a tanításomra, most nem lennél ebben a veremben.

– Ezt tudom! Kiáltottam, de ez most nem segít rajtam. Segíts! Akkor követem tanításodat.

Konfuciusz azonban mit sem törődve velem folytatta útját, és otthagyt reménytelenül.

Majd másvalaki jött, és letekintett a verem mélyére. Buddha volt. Keresztbe fonta karját és azt mondta:

Nagyvilág

Mennyire keresztény nevek a mai keresztnevek?

XVI. Benedek pápa arra biztatja a keresztény szülőket, hogy keresztény utónevet válasszanak gyermekeik számára. A névválasztás mai tendenciái indokolják a pápa buzdítását. Az amerikai sajtó nemrégiben foglalkozott vele, hogy a Mária megfelelője, a Mary – amely 1910 és 1965 között folyamatosan az első vagy a második helyen állt a női nevek népszerűségi listáján –, 2009-ben kiszorult a száz leggyakoribb női név közül. Magyarországon hasonló a helyzet: a 2010 januárjában kiadott statisztika szerint a leggyakoribb női név ugyan még mindig a Mária, de az újszülött leánysecsemőknek legszívesebben adott száz név között már nem szerepel. Utóbbiak közül legnépszerűbb a Jázmin, de a hagyományos keresztény női utóneveknél kedveltebb a Bianka, a Fruzsina, a Ramóna, a Melissza, a Zsanett, a Vanessza, a Lara, a Dzszenifer, az Evelin, az Amira, a Cintia és a Mercedesz is. A férfineveknél is hasonló tendencia figyelhető meg. A jelenleg leggyakoribbakat – László, István, József – újszülött gyermekük számára ma már jóval ritkábban választják a szülők: a László név az újszülött-nevek tavalyi népszerűségi listájának 18. helyére, az István a 30. helyre, a József a 41. helyre szorult vissza. A legszívesebben választott száz név közt szerepel ugyanakkor a Roland, a Kevin, az Alex, a Rikárdó, a Brendon, a Noel, az Adrián és a Rómeó. (www.nytud.hu)

Növekedett a katolikusok száma A katolikusok száma a 2008-as 1 milliárd 166 millióhoz képest a világon található 2956 egyházkerületben 2009-re összesen 1,3%-kal emelkedett, ami számokban kifejezve 15 millió gyarapodást jelent. A világ 1 milliárd 181 millió hívének 49,4%-a Amerikában él. Ázsiában számuk 10,7%-kal nőtt, de ez az arány jóval alacsonyabb a lakosság növekedésénél, amely a világ össztlakosságát tekintve 60,7%. Európában él a világ katolikusainak 24%-a. Ami

a papok számát illeti, folytatódik a 2000-ben elkezdődött mérsékelt növekedési tendencia. Az egyházmegye, illetve a szerzetespapok száma 2009-ben 410 ezer 593 volt. A növekedés elsősorban Afrikában és Ázsiában tapasztalható. (nekunkszol.hu)

Egyiptom Facebook-forradalma „Ha fel akarsz szabadítani egy társadalmat, csak adj nekik internetet!” – állítja Wael Ghonim, a Google marketing-menedzsere, az egyiptomi forradalom egyik emblematikus figurája. Ghonim szerint a forradalom igazából már tavaly nyáron elkezdődött a Facebookon, különböző videók terjedésével. Az első januári tüntetések megszervezésében is kulcsszerepe volt a közösségi oldalnak, ahol „eseményként” hirdették meg a demonstrációk helyszínét és idejét. Az egyiptomi hatóságok az internet blokkolásával próbálkoztak – ami nagyon sikertelennek bizonyult, hiszen pár nap után újra elérhetővé vált a világháló. Az internet és a közösségi oldalak óriási politikai szerepének bizonyítékát láthattuk Egyiptomban. Ilyen hatással bizonyára még Facebook-alapítók sem számoltak. (evangelikus.hu)

Muszlim televíziós csatorna indul Oroszországban Elindult Oroszország első muszlim televíziós csatornájának sugárzása, egyelőre tesz üzemmódban – jelentette be az oroszországi főmufti, Ravil Gajnutdin, aki kifejtette, hogy a programok segítségével a vallási toleranciát kívánják erősíteni, különösen a fiatalok körében, akik fogékonyabbak a szélsőséges nacionalista eszmék iránt. A műsorok várhatóan vallási vezetők és tudósok magyarázatán keresztül mutatják be a hagyományos iszlám alapjait, a muszlim szokásokat és kultúrát. Oroszországban az iszlám a második legnagyobb vallás az ortodox kereszténység után, a követőinek száma 7–20 millió fő közé tehető. (kitekinto.hu) • összeállította KBZ •

– Fiam, ha te is keresztbe fonod karodat, behunyod szemedet és a teljes nyugalom és aláztatosság állapotába kerülsz, akkor eléred a nirvánát, az örök megsemmisülést, ahogy én is elértem. Légy közönyös minden külső körülménnyel szemben, és megtalálsz nyugalmaidat.

Sietős léptekkel közeledett Mohamed, lehajolt a verem szélén és lenézett.

– Ember! Ne csinálj olyan nagy lármát! Annyi bizonyos, nyomorult helyzetben vagy. Félsz? Nos, nem kell félned. Allah akarata volt, hogy ide beleessél. Ezt jól gondold meg. Ki tehet valamit Allah akarata ellen? Mondd el a hitvallást: Allah nagy és Mohamed az ő prófétája. Mormold ezt a vallástételt, amíg örökre be nem zárul a szád. Aztán halj meg. Kétszeresen fogod élvezni a Paradicsom gyönyörűségeit.

És Mohamed is elment, de engem, nyomorult embert nem szabadított meg. Aztán ismét hangot hallottam.

– Fiam!

Feltekintettem, és megláttam Jézus arcát. Az Emberfiát, telve részvétellel és együttérzéssel. Egyetlen szemrehányó szó sem hagyta el az ajkát. Azonnal lejött hozzám a verembe. Tulajdon életét adta, hogy megmentsen. Karjával átölelt, kiemelt a veremből, és szilárd talajra állította lábamat. Levette beszennyeződött ruhámat, és tulajdon ruhájába öltöztetett. Azután ennem adott, végül így szólt:

– Kövess engem, és mostantól

fogva vezetlek. Megőrzöm lábadat az eleséstől.

Ezért lettem én – szolt a kínai – Jézus követője.”

Kiss Dénes székelyszentistváni református lelkész a korintusiakhoz írt első Pál-levél 1. fejezete 17–18. és 23–26. verséből ránk vonatkoztatva a kenyér és az úrvacsora lelki értékét és annak az összetartó szellemi erejét hangoztatta. Beszédének tartalmi értékét örökre megtartjuk. Íme néhány gondolat, amelyeket mindenki megjegyezhet, magáévé tehet, értelmezhet.

Az utolsó vacsorán valami történik. Ami addig csupán egy népre vonatkozott, azt Jézus egyetemessé tette.

Az új az óból nő ki.

Az úrvacsora egymással és Jézussal való közösségünk. Összeköt, nem pedig elválaszt. Az úrvacsora a leg személyesebb hitvallás, amelyet személyesen kell átvenni. Egy asztalnál közös pohárból fogyasztjuk el. Üzenni másnak általa nem lehet. Senki más helyett nem vehetjük magunkhoz.

Az életet nem lehet széttagolni szentre és profánra. A lelkész a mindennapi életben is a szószéken van.

Egész életünk legyen istentisztelet!

Szószéki szolgálata befejezése után felszabadultabban beszélgetünk. Szívesen hallgattuk kiegészítésként következtetéseit: az ember nem szeret szétszóródni, kerülni a sűr-

lódásokat, a „sündisznó tuskéi” helyett keressük a simogatást, nyújtunk békejobbot, közeledünk egymáshoz Istenben hívő lelkek. Ezután néhány gondolatot mondott szülőfalujáról. Hangsúlyozta, hogy egy települést nemcsak elárasztással (lásd Bözödújfalú), hanem nevének lera- dírozásával is meg lehet semmisíteni. Hármasfalú „kommunista név”. Akkoriban egyházas szellemű névadásról szó sem lehetett. A nevet a falu a párttól kapta, de a lakói ma sem mennek „Hármasfaluba”, hanem Atosfalvára, Székelyszentistvánra és Csokfalvára. A településre vonatkozó első írásos adat I. Rákóczi Györgytől származik 1631-ből, amelyben a fejedelem felszólítja a faluközösséget az unitáriusok felszámolására. A település lakossága református lett. Az ellentétek azonban az évszázadok során elcsitultak. Bizonyíték erre, hogy a két protestáns templom egymás mellé épült. Csak egy kőfal választotta el egymástól, több mint két évszázada. A vastag kőfal az évszázadok folyamán megingott és leomlott. A hívek soha nem akarták újraépíteni. Nagyon jól megférnek most már a közös udvaron.

Benedek Jakab, az egykori szovátai *leányegyház* unitárius lelkésze összefoglalójához nem kell kommentárt fűzni. Íme a *textus* lényege:

„Amikor fölszikkadt a lehullott harmat, apró szemcsék borították a pusztát, mintha apró dara lett volna a földön. Amikor meglátták ezt Izráel fiai, azt kérdezték egymástól: Mi ez? Nem tudták ugyanis, hogy mi az. De Mózes megmondta nekik, hogy ez az a kenyér, amelyet az Úr adott nekik eledelül.” (2Móz 16,14–15) – Mózes vezetésével a pusztában vándorló nép Isten gondviselése folytán jut testi táplálékhoz, amely egyben lelki megerősödésüket is szolgálta. A maga rendjén Jézus visszautasítja a kísértőt, és azt mondja: „Meg van írva: nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Istennek szájából származik.” (Mt 4,4) Ezzel Jézus a lelki táplálék jelentőségét mutatja meg.

Az imahét egyik fontos üzenete, hogy testet és lelket tápláló kenyér képessé kell hogy tegyen minket, Isten gyermekeit, hogy megmarad- ➔

Imahét Magyarorszáton

Közismert a magyarszovátiai buzgó templomlátogatása. Erre kiváló alkalmat nyújt a két hétig tartó imahét a református és unitárius templomokban. Hál'Istennek az idén még egy kellemes meglepetés is adódott a Magyarorszáton szolgáló lelkészeknek, ugyanis annyi gyermek volt a templom karzatán, hogy alig fértek. Az örökifjú Nagy Ferenc „pap bácsit” idézve: „Szó se róla, nem titok, nagyon emberi dolog” – templomba járó gyermekeink, illetve a vasárnapi iskolai alkalmakon részt vevők ún. *tálatumot* kapnak, amelyet a *tálatum-vásárokon* értékes könyvekre és más ajándékokra válthatnak be.

Három sikeres *tálatum-vásár* után örömmel állapíthatjuk meg, milyen nagy mértékben nőtt meg ezáltal a gyermekek templomlátogatási kedve.

Jó lélekkel merem ajánlani, hogy más egyházközségekben is vezessék be ezt a szokást, mert ha gyermekeink hozzászoknak a templomi jelenlét-
hez, felnőtt korukban is hűségesek lesznek Isten házához. (Balázs Tamás)

→ junk egymás szeretetében. El- vagy vissza kell vezetnie minket Istenhez.

Madarász Attila szovátai katólikus plébános az evangéliumi szakaszt a János-evangéliumból olvasta, amelyből fontosnak vélte kiemelni a szeretetet és az Istenhez való közeledést; hangsúlyozta, hogy a keresztyének feladata megőrizni az egységet. Isten szeretetére s az emberek közti kölcsönös tiszteletre szólított. Lélekhez szóló mondanivalóját a következőkben foglalta össze: Isten azért teremtett, mert szeretett. A szeretetben az a központ, hogy *mást* szeresünk. A szenvedés abban nyilvánul meg, hogy mások helyett is hordjuk a keresztet. A szeretetet ne csak elfogadjuk, hanem viszonzozzuk is! Valljuk mindannyian a keresztyén hitet, ápoljuk a szeretetet!

Nem véletlenül maradt Sándor Szilárd neve utolsó a prédikátoroké között, hiszen ő összegezte az egyetemes imahét tartalmát.

„Az egyetemes – vagy ökumenikus – imahét és a hiterősítő imahét megnevezés látszólag azonos, mégsem ugyanaz. Az *ökumenikus* imahét megnevezés a különböző fele-

kezetű hívek közösségi szolgálatát tűzi ki célul (amit nem lehet csak egy hétre korlátozni), míg a *hiterősítő* imahét megnevezésből mintha azonos hitűek közösségi szolgálata hangzana ki (amit szintén nem lehet csupán egy hetes időre szabni). Anélkül, hogy elveszítenénk a lényegyet e jelentés-keresés során, hadd utaljak röviden arra, hogy az egyetemes imahét megnevezés feltételezi az erős gyülekezeteket, amelyek kapcsolatban vannak más felekezetű közösségekkel, míg a hiterősítő imahét egy olyan közösségre utal, amelynek tagjai hitükben szeretnének megerősödni. Az ökumenikus imahét résztvevői reménység szerint a különböző hitfelfogású társaik mellett keresik és találják meg azt a közös szolgálatot, azt a titkot, amit az idei ökumenikus imaheti üzenet az egység képében jelölt meg. A hiterősítő imahét résztvevői pedig hitükben kívánnak növekedni. Milyen nagyszerű lehetőség az *ökumenikus egységre tekintő hitben* növekedni, milyen áldott alkalom, amikor a lelkek az imádságban, az apostoli tanításban, a kenyér megtörésében és a közösségben egymásra találhatnak. A mai napra kijelölt szentírási vers („jőjjön el a te orszá-

god!) üzenete erre is utal: jőjjön el, vagyis legyen nyilvánvalóvá annak az országnak az elérézése, beteljesülése, amelyben az Isten- és ember-szeretet szent bizonyosságát élük meg közösségeink. Ezzel az önmagunkra találó, békés lélekkel találunk rá arra az egységre, ahol nem az önfeladás, de a közös szolgálat reménységének kalászaiból learatott termésből kerül mindennapi kenyér az asztalra, amelynek megtörése után mindenkinek adni tudunk.”

Az imahét alatt éreztük lelkünknek Istenhez-közeledését; mindennapjaink megannyi istentiszteletet jelentettek, lelkünkbe napsugarakat árasztottak a kiváló prédikációk. Vártuk a rendszeres templomba járókkal való találkozást, és örvendtünk, amikor új arcokat láttunk, azokat is szeretettel köszöntöttük. Akkor örvendünk, ha templomainkban nem „silkolt a csend”. Örvendünk, hogy ezen a héten minden nap találkozhattunk.

Szolgálatuk befejezésekor Vass Mózes nyugalmazott unitárius lelkész megköszönte a szószéki szolgálatokat, majd virágcsokrokat és Szováta címerét ábrázoló plaketteket nyújtott át a lelkészeknek.

Az ünnepnap

Amióta a nagy zeneszerzőnk, az Erdélyhez is kötődő Erkel Ferenc – akinek a tavaly ünnepeltük 200. születésnapját – Kölcsey versét megzenésítette, így tél derekán a magyarok milliói keresik fel gondolatban Szatmárcsékét, nemzeti imánk születésének helyét. De egy bő évtizede még őszintébb lelkesedéssel és tiszta emberi hálával gondolhatunk a nemzeti méltóságunk szent helyére, a Kölcsey-kúriára, mert január 22-e, a nap, amelyen a költő befejezte a *Hymnus* szövegét, egyik legszebb ünnepünk: a magyar kultúra napja, amely egyre inkább megszólítja az egész nemzetet.

Kiemelten fontos volt – talán nem csak számunkra – az idejünnepnap. Vártuk is az érdeklődőket, a hozzánk hasonlóan ünnepelni óhajtókat a közelből és a távolból egyaránt. A korondi Anyanyelv-szobornál ugyanis nemcsak újólag vallottuk, hogy „a nyelv a nemzet lelke, ápolni azt ránk-szabott kötelesség, hát: Erős várunk nekünk az anyanyelv!”, de ott, ahol 170 évvel ezelőtt, 1841-ben az erdélyi unitáriusok elhatározták a teljes körű anyanyelvű oktatás bevezetését az iskoláikba, ez alkalommal Farkas László, a Korondi Unitárius Egyházközség lelkésze ünnepi beszéd kíséretében megáldotta a Firtos Művelődési Egylet zászlaját. A bemutatott fehér békesség-lobo-

gón a könyvön álló, virágot csókoló kék madár jelkép-ként hirdeti egy kulturális egyesület szép és nemes szándékait, amely minden időben megszólíthatja majd a magyar kultúra egyre sokasodó védelmezőit, gazdagítóit. Ezúttal a Sóvidék Kultúrájáért díjat kimagasló érdemeiért az egész magyar kultúraterületen ismert és elismert, jeles korondi költő-festőművész, Páll Lajos vehette át.

Próbálhatta körmeit a fagy, mert anyanyelvünk szentélyénél a szép és meghitt ünnepen szép számban koszorúztunk, íróink előtt tisztelegve a nyelv-asztalára virágot helyeztünk, és elhangzott az ünnepi műsor a „kultúránap”, a megáldott zászló és a kitüntetett tiszteletére. (Ambrus Lajos)

Egy példás életű unitárius halálára

Életének 87., özvegyiségének 5. évében, február 15-én hirtelen elhunyt **Szabó Sándor** volt egyházközségi gondnok, egyházköri felügyelő gondnok és főtanácsi tag.

Nagyajtán született 1924-ben. A helybeli iskola elvégzése után Budapesten, a Magyar Királyi Honvéd Térképészeti Intézetben szerzett oklevelet, majd a baróti Bányavállalattól vonult nyugdíjba az 1970-es évek végén.

Négy évet szenvedett oroszországi fogságban, második feleségét négy évvel ezelőtt veszítette el.

Egész életét az egyházához való ragaszkodás határozta meg. Hosszú ideig volt a Baróti Unitárius Egyházközség gondnoka, majd tiszteletbeli gondnoka. Oroszlánrészt vállalt a fiatal egyházközség megszervezésében, ingatlanjainak telekkönyveltetésében és –

nem utolsósorban – az 1990-ben elkezdett templom-építési terv valóra váltásában.

Több mint egy évtizeden keresztül töltötte be lelkiismeretesen, nagy buzgalommal a háromszék-felsőfehéri egyházkör felügyelő gondnoki tisztségét, hiánytalanul járta az esperesi vizsgálószékekkel az egyházközségeket, és főtanácsi tagként is rendszeresen részt vett annak munkálatain.

Egyházához, vallásához, népéhez, nemzetéhez élete utolsó pillanatáig hű maradt, „ama nemes harcot megharcolta, hitét megtartotta”.

Temetése február 18-án volt a baróti temetőben, a szolgálatot Kiss Alpár helybeli lelkész végezte, az egyházkör nevében Andorkó Ferenc vargyasi lelkész búcsúzott tőle, és helyezett koszorút az elhunyt koporsójához.

Elhunyt testvérünk pihenése legyen csendes, emléke maradjon örökké áldott.

Szentföldi élmények – 1

Dimény József

Ha megkérdezte volna tőlem valaki, melyek azok a helyek a világon, ahová mindenképpen el szeretnék jutni, előkelő helyen említettem volna: a Szentföld. Úgy gondolom, minden keresztény vágyik arra, hogy egyszer életében megforduljon azokon a helyeken, ahol Jézus járt, tanított, gyógyított. Lelkészként még inkább érzem, mennyire szükségem van az élményre, a töltekezésre, hogy adni tudjak a híveknek. Ez adatott meg nekem a székelyudvarhelyi Turul Utazási Iroda jóvoltából, amikor felkértek, hogy legyek bibliai idegenvezetője egy Izraelbe induló, negyven fős csoportnak. Így hát felfrissítettem bibliai ismereteimet, és a kirándulás alatt minden nap magyaráztam az adott helyekhez kapcsolódó szentírási részeket. A csoport felekezetiileg vegyes volt, katolikus–református–unitárius, majdnem egyforma arányban.

Mintegy háromórás repülőút után szálltunk le Tel Avivban, Izrael állam fővárosában. A –18 fokból hirtelen a +16 fokba (a borús idő ellenére!) nagy „minőségi ugrás” volt. A reptéren Maier bácsi várt kürtöskaláccsal és szíverősítővel – az egyik utastársunk ismerőse, aki minden évben Kovásznán tölti a nyarat. Megismerkedtünk idegenvezetőnkkel, Mirivel, aki furcsa magyarsággal, de nagy lelkesedéssel vezetett be a Szentföld rejtelmeibe. Miután megmutatta a régi várost, *Jaffót*, lementünk a tengerpartra, ahová évszázadokon keresztül érkeztek a zarándokok. Megcsodáltuk Péter templomát, amelyet álomlátása tiszteletére emeltek. Este látogatónk volt: Krizbai Béla unitárius lelkész a családjával, aki jelenleg Románia izraeli nagykövete.

Tel Aviból Jeruzsálem felé vettük az utat, első megállónk Betlehem. Mivel a Palesztin Autonóm Terület része, át kellett kelni az izraeli biztonsági ellenőrző ponton. Első állomáshelyünk a Születés-bazilika volt. Az

épület valóságos erődnek tűnik, mindkét oldalról kolostorok veszik körül. A templomba valamikor három nagy ajtón lehetett belépni, de a két szélső ajtót már rég befalazták, s a középsőn is csak egy egészen alacsony nyílást hagytak. A 12. században mozaikkal és festményekkel díszítették a falakat, de ezekből csak három maradt, igen rossz állapotban. A templom ma a görög ortodoxok tulajdonában van. A puha mészkősziklába vajt barlang padlóját és falait szép márványlapok fedik. Jézus születésének helyén ezüstcsillag látható. Ezután felkerestük a szomszédos Szent Katalin-templomot, amely alatt több barlang is található. Ezeket kápolnává alakí-

tották át. Az elsőt József tiszteletére szentelték, a második barlang az „Aprószentek” kápolnája, a harmadik pedig Hieronymus (avagy Szent Jeromos) cellája volt. A nagy egyházatya a hagyomány szerint ebben a barlangban fordította le a Szentírást latinra.

Visszatértünk Jeruzsálembe. Egyre sűrűbben esett az eső, fújt a szél, de azért felmentünk az Olajfák hegyére. Megcsodáltuk az óvárost övező hatalmas falakat, az aranykupolás Szikla-mecsetet és a templomtornyo- ➔

→ kat. A kilátóhely előtt nagy temető húzódik. A zsidók ugyanis kiváltságos helynek tartják az Olajfák hegyét: hitük szerint a Messiás eljövetelkor az itt nyugvók támadnak fel elsőként. A következő látnivaló a Gecsemáné kert (jelentése: olajpés-kert). 1922-ben 17 európai nemzet elhatározta, hogy a kertben templomot épít, hálaadásként, hogy véget ért a világháború. Az oltár előtt látható az a szikla, amely mellett Jézus nagycsütörtök este imádkozott. A főoltár képét, Muzsinszki Nagy Endre alkotását magyarok adományozták. A mozaikon arany háttér előtt imádkozó Jézus látható, a jobb alsó sarokban a magyar koronás címer. Csodálatos élmény volt a kertben a 2000 éves olajfák társaságában fényképeket készíteni. Ezek a fák még „láthatták” a haláltusáját vívó Jézust. Megnéztük Mária születési helyét, és vacsora után esti látogatásra indultunk az ortodox-zsidó negyedbe. Mintha 100 évet visszamentünk volna az időben! Pajeszes, ciceszes, kalapos férfiakat láttunk, feketébe öltözve. A nők szoknyában, fejkendőt vagy parókát hordtak. Mindenki nagyon sietett.

A következő napot a Szikla-mecsetnél kezdtük. Meglepően hamar bejutottunk. Miri, idegenvezetőnk nagy átéléssel beszélt arról, hogy ezen a helyen volt Salamon temploma, és a legszentebb hely: a Szentek szentje. A templom nyolcszögletes, centrális épület. Külső falait fehér és kék márvány- és fajanszlapok borítják. A belső tér két részre oszlik: a kupola alatt van a központi rotonda, ezt veszi körül az alacsonyabb mellékhajó. Az épületbe nem engedtek be, így csak kívülről nézhettük meg.

Az Antónia-erőd felé vettük tovább utunkat. Az Oroszlános-kaputól nem messze van egy romterület, ahol a régészek megtalálták a Bethesda-fürdő maradványait. Az Írás szerint itt gyógyította meg Jézus a 38 éve beteg férfit, aki arra várt, hogy elsőként léphessen a vízbe. A szomszédos Szent Anna-templomban közösen énekeltük a *Boldogasszony anyánkat*, majd végigjártuk a szűk utcákon átvezető Via Dolorosát, a keresztutat az egyes stációkkal, amelynek vége a Szent Sír-templomba vezet. Itt látható a Golgota és az a sziklalap, amelyre Jézus holttestét fektették, valamint a Szent Sír. De persze meglátogattuk a Yad Vashem holokauszt-emlékmúzeumot is, amely a zsidó nép 1933 utáni szenvedéseinek állít emléket. A kertben fejtejtettünk azok emléke előtt, akik emberi életeket mentettek meg. Fákat ültettek itt a német Oskar és Emilie Schindlernek, a svéd Raoul Wallenbergnek, de találtunk magyar neveket is: a Fertitics Ferencét és a Reviczky Imrét. A múzeumban kiállított tárgyak között felfedeztük Radnóti Miklós kockás füzetét (a „Bori noteszt”), amelybe utolsó verseit feljegyezte. A napot egy gyémántcsiszoló műhelyben fejeztük be, ahol megtudtuk, hogy a világ ékszergyémánt-termelésének 50%-át Izraelben csiszolják.

A Sion-hegy! A hegy koronája a „Mária elszenderülése” bazilika. Bár még reggel volt, kipróbáltuk a nagy-szerű akusztikát: református, katolikus és unitárius énekeket énekeltünk. A kriptában fekvő Mária-szobor mellett egy oltárt találtunk, amelyen ez áll: „Magyarország kegyes hódolata”.

Az utolsó vacsora termét, majd Dávid király sírját is megnéztük – utóbbi épp felújítás alatt állt. Innen a Sion-

kapun át bementünk a zsidó negyedbe. Megnéztük a római kori főutca, Cardo Maximus maradványait. Rövid ebédszünet után a vásárlás és alkudozás örömeinek hódolt a kis csapat. Délután az Izrael Múzeumba mentünk. Itt van – egyebek mellett – a Könyv csarnoka, ahol a Holt-tenger mellett talált kéziratok láthatók. Az épület formája azokra az agyagkorsókra emlékeztet, amelyekben a kumráni közösség tagjai elrejtették értékes kézírataikat. Láthattunk itt egy teljes Ézsaiás-tekerectet is. A parlament előtt áll a nagy menóra (hétágú gyertyatartó): az angol parlament ajándéka. A rajta levő domborművek a zsidó történelem jelentős eseményeit ábrázolják.

Innen a Szemét-kapun keresztül mentünk be Jeruzsálem óvárosába. Az első nevezetes látnivalónk a Templom-hegy határán fekvő Siratófal volt. A Nagy Heródes által épített zsidó templomot a rómaiak 70-ben lerombolták. A 60 méter hosszú és 18 méter magas Siratófal nem volt része a Templomnak, csak támasztófalul szolgált. A zsidók a fal mellett hajlongva imádkoznak, a fal repedéseibe, hézagaiba kis cédulákra felírt imákat, kéréseket rejtenek. Ennek a napnak utolsó látnivalója a Kerti sír volt. Egyes feltételezések szerint a Golgota nem a Szent Sír bazilikánál található, hanem egy domb az óváros mellett, amelynek alakja egy koponyára hasonlít. Ennek oldalában látható egy sírkamra, amelyet Arimathei József sírjának tartanak. Az egész Szentföldön, de Jeruzsálemben különösen érződik a feszültség, ami abból adódik, hogy három világvallás tartja a maga fővárosának: zsidók, keresztények és muszlimok.

Jeruzsálemet magunk mögött hagyva utunk a sivatagon keresztül vezetett. Megfigyeltük, hogy folyamatosan ereszkedtünk a Holt-tenger felé. Mindenkit lenyűgözött a félelmetes táj: száraz, köves, mély szakadékokkal szabdalva vidéken keresztül utaztunk. Sofőrünk jóvoltából megálltunk egy különleges helyen. Beduin pásztorok fogadtak portékáikat kínálva. Egy sziklaperebről láthattunk egy különleges kolostort, amelynek nagy része a föld alá volt beépítve. Továbbmentünk, míg elértük a Holt-tengert, majd az En Gedi-óázist. Igazi felüdülés volt! Láttunk gazellát, mezei borzot, és felkerestük a Dávid-vízesést. Úgy tartják, ide menekült Dávid, amikor Saul üldözte. Innen Kumránba mentünk.

(Folytatása következő lapszámunkban)

Februári találkozás

Adorjáni Gyöngyvér

Farsang Szentkirályon

Az idei február elején is megpirongatta arcunkat a csípős hideg. Ilyenkor vendéget hiába hív az ember, hisz a meleg szobából nehezen mozdulunk ki. Mi, szentkirályi asszonyok a csütörtöki találkozásokat mégis fontosnak véljük, sőt még vendégek meghívására is gondoltunk. „A hagyományokat fenn kell tartani” – mondogattuk, hisz már a harmadik éve látogatjuk egymást télidőben a kökösi nőszövetség asszonyaival.

Február 4-én a szentiváni és kökösi nőszövetség asszonyai tettek eleget a meghívásunknak. A farsangi hangulat „biztosai” az idén a szentkirályi asszonyok voltak, ők tették az esténket humorossá. De természetesen a kökösi asszonyok verses összeállítás sem maradhat szó nélkül.

Szeretettel vártuk és készítettük elő ezt a találkozást, de nemcsak a szentkirályiak, hanem a szomszédos két kis közösség asszonyai is, hogy a találkozás örömeiben gazdagodva lehessünk társak egymás számára. A résztvevők egyes korúak voltak ugyan, abban azonban mindannyian egyetértettünk, hogy szükséges a mindennapi munkából egy estére kizökkenni, találkozni, farsangolni. Hangulatunkat töltött káposzta és fánk tetőzte, s ez a szorgos szentkirályi asszonyokat dicséri. A fejtő megmozgatta mindhárom csapat asszonyait, és mindenki nyert is valamit: dicséretet, tapasztalatot, lelki gazdagságot.

Két hét múlva Kökösen

Vannak olvasmányok, cikkek amelyeknek végén ezt olvashatjuk: „folytatás a következő számban”. Vagy filmekben láthatjuk, egy hét, egy hónap múlva mi lesz a film szereplőivel vagy épp a főszereplőkkel. A mi nőszövetségi találkozásunk esetére most ez a felirat kíváncsokozik: „Kökös – két hét múlva.”

Február 15-én három egyházközség nőszövetségei tettek eleget a kökösiek meghívásának. Sepsiszentgyörgyről 11-en, Köröspatakról 10-en, Szentkirályból 9-en mentünk vendégségbe, hogy találkozzunk a kökösi asszonyokkal.

A helybeli lelkész nemcsak megtisztelt jelenlétével, hanem imát is mondott velünk és értünk. Vigyünk egy kis figyelmességet is, jelképes ajándékot. Készülődésünk alkalmával sokat töprengtem, mi legyen a „lelki ajándék”. A dátum valamit sugallt, hisz közel esett a 14-e. Így született meg a „Valentin-napi” műsor a szentkirályi nők részéről, amellyel egy kis szeretetet, mosolyt tudtunk vinni mindnégy nőszövetség asszonyainak.

A gazdagon megterített asztal a kökösi asszonyok vendégszeretetről árulkodott, és arról, hogy ezt a hagyományt, a szomszédbarátság ápolását folytatni akarják, akarjuk. Közben a tombolajegyeket figyeltük gyermeki izgalommal: ki lesz a szerencsés? A lényeg azonban nem a nyeremény volt, hanem az, hogy az estét kellemesen és építően töltöttük. Mindenkinek jutott egy kis tapasztalat, jókedv és szeretet abból a csodás, képzeletbeli virágcsokból, amelyet a játék alatt gyűjtött össze Bokor Ágnes, és majd mindannyiunknak szétoztotta. Köszönet a szép estéért!

A szeretet mindig épít

Váncsa Csilla

Ez lehetett volna a mottója annak a találkozóknak, amelyet a sepsiköröspataki nőszövetség szervezett január 27-én, amikor a szentivánlaborfalvi nőszövetség 19 tagú küldöttségét látta vendégül.

Az újratalálkozás örömeivel összefüggésben a tiszteletes úr által olvasott bibliai versekkel és imádsággal kezdtük meg, majd a köszöntés után a házigazdák rövid műsorral kedveskedtek a vendégeknek, Tóth Enikő

elszavalta az *Apám* című verset, és a kis asszonykórusunk elénekelte a *Ne aggodalmaskodjál* és a *Mindig velem* című zsoltárokat.

Vendégeinket szendviccsel, süteménnyel, teával, sós tésztával, pattogatott kukoricával, egy pohár lélekmelegítővel kínáltuk meg. Felköszöntöttük a január hónapban névnapjukat ünneplőket: Sárát, Zelmát, az Ágneseket – és a tiszteletes urat Ernő napja alkalmával.

A közös együttlét, úgy érezzük, nagyon hasznos volt, és jó kedvben, szeretetben telt, asszonyaink népdalokat énekeltek, és együtt elbeszélgettek közös gondolataikról. Búcsúzóul az Unitárius indulót énekeltek el.

Ez a találkozó is hozzájárult, hogy szeretetben közelebb kerüljünk egymáshoz, azt kívántuk, hogy bár „hegy hegyvel nem találkozik”, a mi találkozásaink ismétlődjenek még sokszor. A legközelebbi körülmények között való viszontlátás reményével búcsúztunk, Istentől megáldott, békés napokat, erőt, egészséget kívántunk egymásnak.

X-farsang – avagy csillag születik Segesváron

Benedek Enikő

Legyen az kocka, téglalap vagy akár csak egy sík lap, annyi rosszat és jót rámondunk: elszívja az időket, energiánkat, gondolatainkat, netalán pénzünket is, de most kifejezetten a mi nőszövetségünkre tett hatását szeretném elmesélni...

A fentebb említett tárgyat nézegetve bevillant: megszervezzük mi is, a magunk módján, saját embereinkkel, önnön tehetségeinkkel, a magunk idejével (netalán pénzünkkel) ezt az X-farsangos „micsodát”.

Hét ember, az jócskán került a beválogatottak közé, akik a háromtagú zsűri előtt február 12-én megmérettettek az elődöntő I.-ben. Annyira ügyesek voltak, hogy mindnyájan továbbjutottak. Az elődöntő II. időpontja február 19-én lenne, míg a döntő február 26-án. Aki megnyeri – és csak egy nyerheti meg! –, az mindent visz: kézzelfogható megoldás gyanánt egy gyönyörű elképzelhető lakrészt, egy új, ám ködbe vesző Nissan Micrát, havonta egymillió, bár megfoghatatlan új lejt, tíz darab valószínűs kürtőskalácsot, 2011-es Nők Lapja falinaptárt, folyóiratokat, valamint egy ingyen utazást (ellátással) a 2011 augusztusi UNOSZ-konferenciára. A zsűri tagjainak határozott kritikái sem tántorították meg a nyerni

akaró versenyzőket, hisz ígéretük szerint egyre színvonalasabb produkciókkal fognak előállni a közeljövőben is.

Szeretettel közvetítem a történeteket a helyszínről, úgy is mint versenyző és úgy is mint főszervező. Drukkoljatok értünk!

ifjúsági oldal

Mamutmozaik

Gergely Noémi

Mostmár hatodjára indultunk útnak. Nem akármi-lyen a február azóta az első óta. Most már bármennyire is hideg, lelkesen várjuk, hogy megérkezzen, mert hozza magával azt, amit elmagyarázni és megérteni nehéz, de átélni az egyik legcsodálatosabb dolog. A Mamut. Egyszerűen ennyi. Elég kis szó, de magában rejt talán életek csodáját. Nehéz azt a pontos meghatározást adni arra, ami bennünk van, ha ezt halljuk, de hadd próbáljuk meg.

Ez egy körút.

Aki ismeri az egyesület tevékenységét, tudja, hogy időről időre meglátogatjuk a fiatalokat egy-egy helyi egyházközségben, megnézzük milyen náluk az élet, és viszünk egy kis jókedvet a mienkből, és néhány ötletet, hogy mindig legyen egy kis újdonság, amit kipróbálhatnak. Egy körút résztvevői egy röpké hétvégén meglátogatnak 7-8 egyesületet.

Ez a körút viszont más. Hosszabb. Az idén négy napot utaztunk át Sepsiszentgyörgytől Kolozsvárig. Ez a körút nemcsak egy egyházkör többé-kevésbé működő egyesületeibe látogat el, hanem Erdély-szerte számba ve-

szí a fiatalokat. Ezt természetesen nem lehet egy hétvége alatt megtenni. Még a két kisbusznak sem. 16-an voltunk. 16 fiatal, aki úgy gondolta, tud valamit adni azoknak, akik várják, és tud szerezni pár jókedvvel eltöltött percet a vakációs pihenés közepette. Ez a két busz – közismertebben a „piros” és a „kék” – lánc-szerűen fűzte össze az egyesület fiataljait: közös szállásról indulva reggel két különböző útvonalon robogtak végig, majd este egy újabb közös szálláson beszéltek meg az élményeiket. Így a két kisbusz körülbelül 32 egyesületet vett számba. Jártunk Brassótól Magyarsárossig, Homoródalmástól Árkossig, Kobátfalvától Torockószentgyörgyig, Felsőrákostól Szentábrahámtól, Nyáradgálfalvától Homoródszentpál, Korondtól Marosvásárhelyig – és még sorolhatnánk.

Ám ez csak a keret. Üres váz arról, hogyan néz ki egy Mamut. Viszont a lényeg az, ami benne van, ami kitölti, amittől nagy lesz, amittől mindenki emlékszik rá, amittől egy kicsit jobban várod minden évben. Tizenhat ember „összezárva” s közben egy érdekes feladatot kivitelvezve mindenképpen kialakít magának egy külön világot, amelynek egy részét csak ők érthetik, s egy részét csak azok, akik valaha részt vettek benne. Talán olykor még ők sem érzik, hogy milyen fontos mindez.

Rengeteget lehetne mesélni és írni azokról az apró részletekről, amiért olyan jól sikerült a körút, amittől jól

éreztek magukat az egyletek, s amiért mi olyan szomorúan váltunk el egymástól. Oldalakat tudnék írni, és napokig tudnánk róla beszélni, de most hadd próbáljuk meg röviden összegezni, mi nekünk egy Mamut. Az ott lévők és hiányzók közös vágya, percek telítettségének súlya, az éjszakák nevetésbe fúló dalai, a különböző kályhák tüzének pattogása és a pillantások mélysége, és még tengernyi pillanat, amit csak egy agy elraktározhat. Vedd hát át Te is néhány rezdülését és emlékét a hétnek! Éld át újra velünk azt, ami olyan nagyon belénk ivódott. Légy egy kicsit társunk, és képzelj el, milyen lehet egy piros és egy kék mamut nyomdokain járni. Azokban a hatalmas lábnyomokban, most már ott vagy Te is. Velünk mosolygysz és énekelsz. Te is a Mamut része vagy.

Miért megyünk újra meg újra Mamut-körútra? Ez a kérdés már nagyon sokunkban megfogalmazódott eddig, erre próbálok „veteránként” választ adni.

Sokan egyszerűen annyit mondanak, hogy – megyünk, mert jó. Talán azért megyünk, mert jól esik egy kis fényt vinni az erdélyi unitárius fiatalok életébe. Vagy talán az a sok nevetés, jókedv és vigadás csalogat vissza újra meg újra. Néha talán az a hála, amit az egyletesektől kapunk, akik százszor képesek megköszönni, hogy ellátogattunk hozzájuk is, és ezerszer elismélik, hogy menjünk még vissza. Ilyenkor érzi a megfáradt körutas,

hogy volt értelme több száz kilométert utazni, és verejtéke árán jókedvre deríteni a kedves egyleteseket.

A Mamut-körút olyan, mint a szerelem. Nem lehet magyarázni, ezt csak érezni tudod. (Matka Imre [Doki])

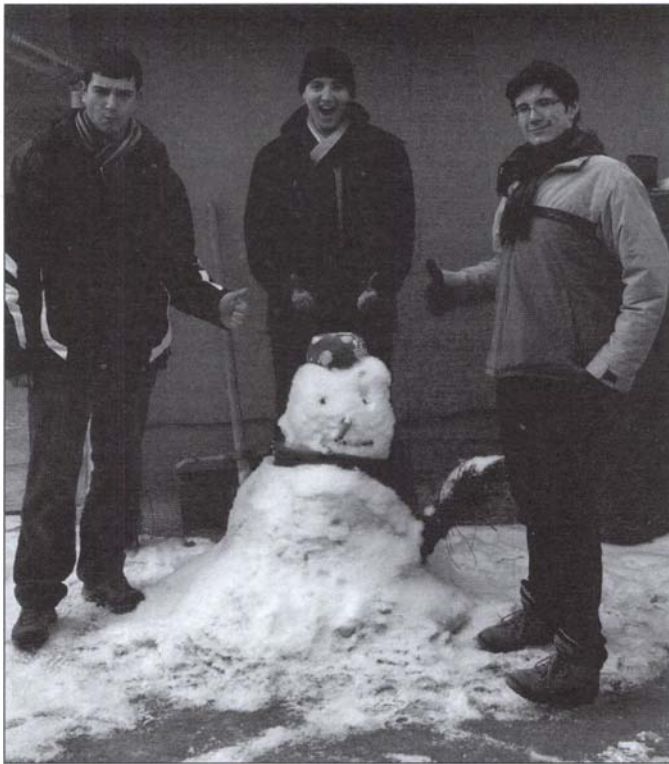
Mit érzek, amikor azt hallom: Mamut-körút? Mindent! Egy új világot a rohanó szürkeség zivatarában, amelyben a csend és a nyugalom, a zsiromgó hangoskodás, jókedv, baráti mosolyok és felém nyújtott segítőkéz kezek mind megtalálhatók.

A legutóbbi körút is – amely számomra a második volt – egy ilyen „komplex egész” volt. Egy új világ. Újabb, mint az első. Ismervén már egy hasonló, hosszú, fásasztó körút menetét, újult erővel, felkészültebben, mégis felkészületlenül vágtam neki ennek a kalandnak.

Minden jó, új volt, és más, mint az előző. A Mamut részecskéi évről évre cserélődnek, de semmi „nem vész el, csak átalakul.” Az idei csapat többségében egy új korosztályt képviselt, új hozzáállást, más megoldási módokat hozott, színesítve a palettát. Vidám napok töltötték ki a vakáció amúgy unalmas perceit. A dermesztő hidegben megfagyunk, de kiolvadtunk a ránk váró fiatalok meleg fogadtatásában, majd újból megfagyunk... Hát ezért – a Mamut nagy és hideg, de kibír minden viszontagságot!

Jön a tavasz, a nyár s aztán az ősz. És újból a tél. →

➔ A Te évszakod, Mamut! Várlak már, hogy új kalandra vigyél... (Antonya Ilona)

Voltam én már többször is körutazni egy-egy rövidke hétvégére. Meglátogattunk három-négy egyletet, jól éreztük magunkat. Volt olyan, amikor valahol aludtunk, másnap meg mentünk tovább, s volt olyan is, hogy egy nap alatt „lerendeztük” az egész körutat. Ez így nagyon jó, csak az a baj vele, hogy túl kevés időnk van egy-egy egyletre.

Ezért aztán pár évvel ezelőtt kitalálták a Mamutot. Tudom, furcsán hangzik az, hogy „kitalálták”, hiszen mindenki tudja, hogy a mamut az elefánt őse. Viszont ennek a mamutnak semmi köze az elefánthoz. Ez a mamut nem olyan élőlény, amit egy nap, vagy egy hétvége alatt csak úgy „le lehet rendezni”.

Az idén több mint harminc egylethez látogattunk el. Egy hét utazás, egy hét megfázás, egy hét nevetés, egy hét nem-alvás, egy hét dalolás, egy hét azzal a tizenhat emberrel számomra tényleg a világot jelentette. (László Izabella)

Feltöltődés, új dolgok kipróbálása, új emberek megismerése – ezt jelentette számomra a hatodik Mamut-körút. Egy régen várt álom valósult meg azzal, hogy részt vehettem ezen a nagyhírű rendezvényen. Fogadtam már ilyen körutasokat, de mindig áhítozva vártam, hogy egyszer én is eljussak egyre. Rengeteget változtam tőle. Olyan képességeket fedeztem fel, amikről sose gondoltam volna, hogy bennem rejlenek. Addig sohasem kellett nekem levezetnem egy egyleti tevékenységet, szinte teljesen egyedül, de most rájöttem: nem is olyan ijesztő ez.

Az emberek lelkesedése és öröme, az, hogy olyan boldogan vártak bennünket, engem is feltöltött, és buzdított a munkára. Az egyleti összejövetelek levezetése sikerélmény volt, az, hogy jól érezték magukat a fiatalok, és sikerült nekik valami érdekeset vinni, leírhatatlanul felemelő érzés volt. A mosolyok, a szívvel-lélekkel való éneklések nagyon felvidítottak mindannyiunkat, és talán ezek voltak a legjobb részek az egész körútban.

Nagy élmény volt, amikor esténként a két kisbusz végre találkozott, és olyankor örömmel hallgattam a másik autóban utazók kalandjait, és szívesen osztottam meg velük a mieinket. Mindig izgatott voltam, hogy a következő nap melyik egylet lesz az enyém, és hogy oda mivel készüljek, tudom-e teljesíteni, amit elvárnak tőlem. Az utazások is – hosszabbak és rövidebbek egyaránt – mindig nagyon jókedvűen teltek, mert a társaság nem hagyta, hogy unatkozzunk.

Összesítve: felejthetetlen élmény volt, sokat tanultam, magabiztosabb lettem, és már látom, hogy érdemes ezt folytatni, mert igenis hozzá tudok járulni egy kicsivel a dolgok sikeréhez, és biztos vagyok benne, hogy ezután sem szeretnék kimaradni semmilyen egyletes rendezvényből. (Fekete Zsuzsánna)

Élelmiszerosztás

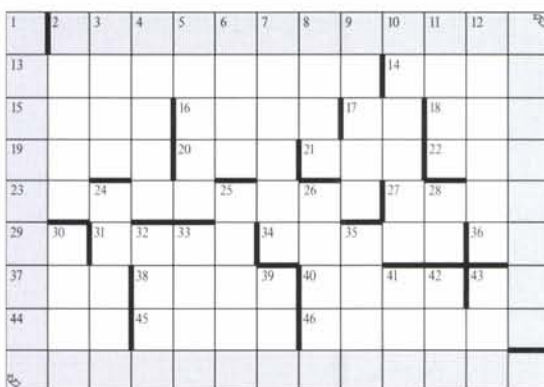
Az ODFIE szociális csoportja – együttműködve a kolozsvári *Spritz Café*val – jótékonyági adományozást szervezett. A kávéház február 18-án megszervezte az erdélyi szalonnák, kolbászok és sonkák jótékonyági célú fesztiválját – a *Szalonna Fesztet*. Az itt begyűlt termékek egy részét jótékonyági célokra ajánlották fel. Az ODFIE ezek mellé saját alapból vásárolt alapélelmiszereket tett hozzá, és munkatársai az így összeállított csomagokat február 19-én és 20-án a rászoruló kolozsvári személyeknek, családoknak adták át. (Popa Ilona)

Nem mindegy?

A székely hajnalban, tökrészenen érkezik haza. Felesége rákiabál:

– Hol jártál, te átok? Már pitymallik!

– ...! – replikázik a rézszeg. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 2. A poén

első része. 13. Kiprészelő. 14. Ebbe az irányba. 15. Manuális. 16. Hibázik a tornász. 17. Park vége! 18. Tengerészek itala. 19. Őszi eső jelzője. 20. Áraszt. 21. Palóc alma. 22. Elgondolás. 23. Bizonyos fajta képzőművészeti eszköz. 27. Vízilabda. 29. Szintén. 31. Kuruc vezér volt (Tamás). 34. Szegelet. 36. Iljuszín, röviden. 37. Vonat megy rajta. 38. Magyar bögös volt (Aladár). 40. Ijed. 43. Antonov, röviden. 44. Nemzetközi Íróklub. 45. Petőfi verse. 46. Női név.

Függőleges: 1. A poén befejező része. 2. Afrikai állat. 3. ... elszáll, az írás megmarad (szólás; két szó). 4. Egyiptomi isten volt. 5. A szájúreg része. 6. Király ül rajta. 7. Szórás. 8. Férfinév. 9. Kiszabott munkamennyiség. 10. Hirtelen levevő. 11. Nem arra. 12. Olasz Forma 1-es autóversenyző. 24. Angol lánynév. 25. Mesél. 26. Színes. 28. Indok. 30. Szedi a lábát. 32. Nem kért levél a neten. 33. Catherina ... Jones, filmsztár. 35. Hasad a jég. 39. Szül az állat. 41. Mátka. 42. Katedrális. 43. Brit sörfajta.

Hóseprés

– Jó sok hó van az udvarán bácsi! – mondja egy idegen a havat seprő székelynek.

– Igen, de a szomszéd udvarán még sokkal több van! – felel a székely.

– Hogyhogy?

– ... ! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén

első része. 13. Előre meg-gondolva elkövetett, nem ösztönös. 14. Magyar kártyajáték, speciális kártyákkal játsszák. 15. Valaminél lentebbi helyen. 16. Keleti eredetű női név. 19. Farmermárka. 20. Nagy kosár. 22. ... Szent Ignác, a jezsuita rend alapítója volt. 23. Táplálkozó. 24. Szelíd bárány jelzője. 27. Vágóeszköz. 29. Számszerű tény. 30. Béke jelképe. 32. Ugyanaz, röviden. 33. Melltű. 34. Műszál-féle. 36. ...fű, gyomnövény. 39. Illetve. 42. Azon a másik helyen. 43. Szerszám fogója. 44. Boruló. 45. Ellenérték.

Függőleges: 1. Járunk rajta. 2. Mértani test. 3. Ady álneve volt. 4. 600 bani (két szó). 5. Férfinév. 6. Gömbölyű tárgy. 7. ... királya, Lalo operája. 8. Díszes magyar férfikabát. 9. Magyar megye és folyó. 10. Strázsa. 11. Spanyol város, acéljáról híres. 12. Szántóeszköz része. 15. A poén második része. 17. Szélhárfa. 18. Részben mai! 21. Társalgó. 25. Elementáris. 26. Bicegős. 28. Szibériai folyam. 29. Menyasszony. 31. Magyar vasgyáros volt (Ábrahám). 32. Na lám! 35. Azon a helyen. 37. Öröklődést biztosít. 38. Ahhoz hasonló. 40. Döntő többség. 41. Lenti helyre. 44. Idéz, középén!

A rejtvényeket Forrai Tibor szerkesztette

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitarius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Jakabfy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:

400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitarius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem örzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Kisgyörgy Zoltán Harangoskönyv

Érdekes olvasmányt, ugyanakkor egy elgondolkodtató, (kollektív) lelkiismeretvizsgálatra indító hagyatékot is az érdeklődő elé tárt 2010 végén a baróti Tortoma Könyvkiadó.

„Mindennapi életünket falun és városon, évszázadokon át a harangok szava igazgatta. Így hát megszámlálhatatlan szállal kapcsolódnak mindennapjainkhoz. Jelezték-jelzik az évek múlását, óév teltét, újév kezdetét. Templomba, lélekművelésre hívják az embereket mindenütt a keresztények által lakott területeken. Közel állnak mihozzánk, emberekhez: vagy jót, vagy éppen rosszat jelez kongásuk számunkra. Szólnak az újszülött keresztelőkör, esküvők alkalmával. Jelezték egykor a jég-

esőt, a földingást, a haláltusát is, amikor a lélekarhangok adták hírül, ha valaki a másik partra készült távozni.

Mi, emberek nyílt vagy titkolt lelki kapcsolatot teremtünk a hozzánk földrajzilag legközelebb álló harangokkal, azokkal, amelyeket naponta lakásunkhoz közel, nyitott ablakunkon át hallunk. Hangjuk hiányában honvágy kél, zenebonájukat, ha újra halljuk, különös örömezés tölti el lelkünket. A messzi Szibériából hazatért, megtört hadifoglyok lelkét is meglágyította a harangszó. Szemükből könnyet fakasztott, ha meghallották a szülőfalu harangjait. Mi, erdélyi magyarok nem a meghatódottság és a felsejlő reménység érzésével hallgattuk-e 1989. december 22-én az erdélyi harangok szünni nem akaró hangját, minden felekezeti templomból azt a csodálatos és felejthetetlen, nemes muzsikát, amely a rég remélt szabadság érkezését jelentette?”

A harangok technikatörténeti tárgyak, ötvös- és díszítőművészeti, egyház- és művészettörténeti értékekkel bírnak, műkincsek. Egy-egy harang tisztes koránál fogva évszázadok eseményeinek néma tanúja. Kisgyörgy Zoltán könyve egyfajta könnyebb hangvételű harangos segrszemle, de inkább meghívó. A harangok láthatatlan hangjának szárnyán a szerző erdélyi körútra invitálja az olvasót. Feleleveníti a hozzájuk kapcsolódó érdekességeket, nevezetességeket. Néhány jelesebb harang hangját is hallhatjuk a könyvhöz mellékelte DVD-n.

Kedvcsinálól álljon itt a kötet jelentősebb fejezeteinek címlistája: A harangokról – általában és közelebbről; Így kezdődött, avagy szubjektív vallomás; Kitekintő – rövid harang-történet – harangóriások; Harangjaink a pestisjárványban, tatárjárás, kozákinvázio, tüzek és árvizek idején – ízelítő egy elpusztult, mégis létező harangkincsről; Ha jön a tatár; És még tartott a vész...; „Mind ágyúnak öntötte be Gábor Áron”; A szabadságharc és világháborúk két századának haranghozadéka; Friss hajtás régi tőkén; Barangolás harangszóval Erdélyben; A költészet és szépirodalom mûszája: a harag; A nép ajkán is „megszólalnak” a harangok.

A könyv – bár nem a szó szigorú értelmében vett erdélyi „harang-monográfia” – lenyűgöz adatbőségével. A szikár, adattár-szerű listák helyett azonban itt kitekintést találhatunk a „legekre” is – leírásban és képen egyaránt megismerkedhetünk a világ legnagyobb harangjával (Kolokolt; „Cár-harang”, Moszkva), mint ahogy Románia és Erdély legnagyobb harangjával is (Brassó: Fekete-templom).

A kötethez Benkő Elek akadémikus írt ajánlást. A kitaróbban érdeklődő olvasó szakirodalmi mutatót is talál. A könyv függelékeként angol, német és román kiadvány is található. (J. T.)

KISGYÖRGY ZOLTÁN

Harangoskönyv

- Tornycok magasában Erdélyben -

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Ambrus Lajos** tanár, költő (Korond), **Antal Ildikó** Unitarcoop programfelelős (Marosvásárhely), **Antonya Ilona** diák (Székelyudvarhely), **Asztalos Lajos** ny. nyomdász, helytörténész, műfordító (Kolozsvár), **Balázs Tamás** lelkész (Magyarszovát), **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök (Segesvár), **Dimény József** lelkész (Alsófelsőszentmihály), **Fekete Árpád** ny. tanár (Szováta), **Fekete Zsuzsanna** diák (Marosvásárhely–Nyárádgálfalva), **Gálfalvi Gábor** ny. tanító, iskolaigazgató (Alsóboldogfalva), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Gergely Orsolya** szociális munkás (Dicsőszentmárton), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **László Izabella** diák (Kolozsvár), **Matka Imre (Doki)** egyetemi hallgató (Segesvár – Kolozsvár), **Popa Ilona** egyetemi hallgató (Magyarsáros–Kolozsvár), **Szabó László** lelkész (Szind), a Gondviselés Segélyszervezet alelnöke (Kolozsvár), **Szombatfalvi József** lelkész (Székelykeresztúr), **Vánca Csilla** magángazdálkodó (Sepsikőröspatak)